

אוגדן הבטיחות – תנועת הנוער ה"מכבי צעיר"
מחלקת מפעלים

תנועת הנוער ה"מכבי הצעיר"

מעודכן לשנת הפעילות תשע"ו

אוגדן הבטיחות – תנועת הנוער ה"מכבי צעיר" מחלקת מפעלים

"למדינת ישראל אין אוצרות טבע, אין מכרות פחם ואין נפט. אוצר הטבע הרציני ביותר שלנו הוא הילדים שלנו. חלק מכם כבר הורים לילדים, ואחרים עוד יהיו. רבים מכם היושבים כאן יודעים כמה שמחה וכמה דאגה יש בגידול ילדים – וכמה זה קשה... לאחת הבעיות הכואבות שלנו יש שם, שם פרטי ושם משפחה. זהו צירוף שתי המילים "יהיה בסדר". צירוף המילים האלה, שרבים מאתנו שומעים בחיי היום-יום של מדינת ישראל, הוא בלתי נסבל. מאחורי שתי המילים האלה חבוי בדרך-כלל כל מה ש"לא בסדר" – יהירות ותחושת ביטחון עצמי מופרז, כוח ושררה שאין להם מקום. ה"יהיה בסדר" מלווה אותנו כבר זמן רב, שנים, והוא סממן לאווירה הגובלת בחוסר אחריות ברבים מתחומי חיינו. ה"יהיה בסדר" – אותה טפיחת כתף חבר'מנית, אותה קריצת עין, אותו "סמוך עלי", הוא סממן לחוסר סדר ומשמעת, למקצועיות שאיננה, לבטלנות שישנה... אווירת ה"חפיף" היא, לצערי הרב, נחלת ציבורים רבים בישראל, לאו דווקא בצה"ל. היא אוכלת בנו בכל פה. ואנחנו כבר למדנו בדרך הקשה והכואבת ש "יהיה בסדר" פירושו שהרבה מאוד לא "בסדר". מה אני רואה לעצמי זכות וחובה לתבוע מכם? בראש ובראשונה – אחריות!

אנחנו שנותנים בידיכם את הסמכות והאחריות לחיי אנשים, לחיי הבנים והבנות שלנו, שמים בכם את מבטחנו. אחרי שהוכחתם יכולת וצברתם ניסיון, האחריות שלכם היא מוחלטת. אין לכם אל מי להביט מאחוריכם. האחריות נעצרת אצלכם. אין כבדה וחשובה יותר מאחריותכם לחיי האחרים....

אל תאמרו: אי אפשר היה למנוע. אל תאמרו: זו הייתה גזרת גורל. אין זה כך. הרבה מאוד, כמעט הכול, תלוי בכם!"
מתוך דבריו של יצחק רבין ז"ל (טקס סיום מחזור של בית הספר לפיקוד ומטה, 27/8/1992)

מדריכים, בוגרים ורכזים שלום רב!

ראשית, קבלו את איחולנו לשנת הפעילות החדשה. שתהא שנה טובה, מלאת פעילות, מלאת חניכים וחוויות תנועתיות טובות ובטוחות! אנו שמחים להגיש בפניכם את אוגדן הבטיחות התנועתי המרכזי בתוכו את תמצית הוראות ונהלי התנועה.

אוגדן זה נועד לשמש אתכם, רכזים ובוגרים כאחד במהלך כל שנת הפעילות. באוגדן זה תוכלו למצוא הנחיות ודגשי בטיחות שונים אשר יעזרו לכם לצמצם את מרחב הזרות ולמצוא תשובות לגבי כמעט כל סיטואציה בה תתקלו.

תפקידנו, כבעלי התפקידים בתנועה הוא לייצר עבור החניכים את המסגרת בתוכה הם פועלים. וכחלק מאותה מסגרת גם עמידה בכל הנהלים שנקבעים על-ידי משרד החינוך ועל-ידי התנועה. אתם, הרכזים והבוגרים גם יחד משמשים לנו זרועות בסניפים לשם הטמעת הנהלים וקודי ההתנהגות המצופים. מעצם קיום כל פעילות אנו לוקחים על עצמנו אחריות כבדה ביותר, מתוך ידיעה והכרה של הסיכונים והסכנות שמציבות לנו פעילויות אלו. בהתאם לכך, אנו נוקטים במרב המאמצים והמשאבים על מנת למנוע סכנות אלו. מאידך, ולא פחות חשוב מכך, נעביר לחניכנו פעילות חינוכית אפקטיבית בהטמעת תודעת הבטיחות, ההתנהגות הנכונה והחשיבה הבטיחותית.

כל רכו באשר הוא, אחראי לתדרך את צוותי המדריכים שלו לפני כל פעילות ולוודא את קיומם של התדרוכים והנהלים בכל שלב משלבי הפעילות. ללמוד ולתחקר, לדעת, להכיר את ההנחיות והנהלים, להזהיר, להנחות ולוודא! צריך לזכור כי על כל מדריך מוטלת אחריות כבדה אשר מכילה בתוכה היבטים מוסריים, חוקיים, פליליים ואחרים הקשורים למשימתו. הנחיות והוראות בתחומי הבטיחות אינם לדיון – אלא לביצוע! העוברים על ההוראות הנ"ל, מסתכנים בתביעה משפטית נגדם, אזרחית או פלילית.

באוגדן הושקעה עבודה רבה. שמרו עליו צמוד לליבכם, קראו אותו, תדרכו באמצעותו ומלאו את הנחיותיו. האחריות לחניכים, למשתתפים בפעילות הינה אחריות כבדה! המשימה הראשונה במעלה היא לשמור על חייהם ולהחזירם הביתה בשלום.

זכרו! לא הכול מצוי בנהל, בהגדרה הכתובה. לעיתים נתקל במצבים "אפורים" שלא קבעו לנו מה לעשות. במצבים כאלו נדרש להפעיל "ניהול סיכונים", לשכלל את מידת וחומרת הנזק הצפוי, לראות את הנולד, לבצע סקרי סיכונים ואפילו להימנע מקיום אירוע ולבטל כשצריך!

אל לנו להיבהל ולחשוש מלקיים פעילות. מטרתנו לקיים פעילות טובה, מעמיקה, חווייתית וחינוכית לחניך ולמדריך. פעילות בטוחה המתנהלת במחשבה ובאחריות יתרה. ההנחיות והנהלים המופיעים בחוברת זו, מטרתם לעודד, לסייע ולקדם את קיומה של הפעילות.

אנו סומכים עליכם ובטוחים שתעשו את המשימה נאמנה וכי ביחד נוכל למנוע כל פגע!

"חזק ואמץ"

מחלקת מפעלים

אוגדן זה הינו תמצית ההנחיות והוא אינו מהווה תחליף לחוזר מנכ"ל משרד החינוך

אוגדן הבטיחות – תנועת הנוער ה"מכבי צעיר" מחלקת מפעלים

תוכן עניינים

5	פרק 1 – ניהול הבטיחות בפעילות השגרה בסניף
5	1. כללי
5	2. הבטחת הבטיחות במבני התנועה
10	3. הערכות לכיבוי אש בסניף
12	4. אמצעי שליטה
12	5. הגדרות סוגי שטחים
12	6. יום הפעילות
12	7. נוהל פתיחת סניף
13	8. פעילות בשעת חשיכה
13	9. דגשי בטיחות לימי עבודה
15	10. משחק מסוכן מבטלים ומחליפים במשחק בטוח
16	11. נוהל הזמנת אמבולנס
17	12. מחסן
17	13. כלים כבדים
18	פרק 2 – הבטחת הבטיחות בתנועה לסניף וממנו
18	1. כללי
18	2. זהירות בדרכים – כללים לזהירות
20	3. נסיעת חניכים/בוגרים בכלי רכב הנהוגים בידי עובדי התנועה
20	4. הסעות במפעלים
21	בדיקת אוטובוס לפני יציאה לפעילות
22	פרק 3 – פעילות מחוץ למתחם הסניף
22	1. פעילות במרחב בית-הספר/ מוסד חינוכי, רשותי
22	1 א'. בנייה מחנאית, פעילות בהפסקה:
22	1 ב'. פעילות בכיתות:
23	2. פעילות בבית החניך
23	3. פרסום חוצות, תליית שלטים ומבצעי פרסום
23	4. פעילות בשטח ג (ראה הגדרות שטחים בפרק 1)
24	פרק 4 – בנייה מחנאית
24	1. נוהל בנייה מחנאית
31	2. נוהל הכשרת עבודה בגובה
32	3. קטיף בוסים
33	פרק 5 – הבערת מדורות ושימוש בגז
34	1. בטיחות בהבערת מדורה
34	2. הוראות בטיחות בבישול
35	3. בטיחות והפעלה במערכות גז
36	פרק 6 – טקסי אש
36	1. כללי
36	2. חומרים
36	3. המקום והמיקום
37	4. הדלקת הכתובות
37	5. נהלי עבודה
38	פרק 7 – תהלוכת לפידים
38	1. דגשים לארגון תהלוכת לפידים סניפית
40	פרק 8 – פעילויות מיוחדות, פעילויות חוץ וטיולים
40	כללי
40	1. אישור ותיאום פעילויות מיוחדות
41	2. ביטחון ובטיחות בטיול- תמצית ההנחיות החשובות למארגן הטיול
42	3. תדריך חניכים ובוגרים בטיול
44	4. אירוע חירום - פצוע קשה
45	פרק 9 – ביטוח, פציעה, דיווח, והפקת לקחים
45	1. ביטוח

אוגדן הבטיחות – תנועת הנוער ה"מכבי צעיר" מחלקת מפעלים

45	2. קיום תחקיר להפקת לקחים
46	פרק 10 – הסכנות ברשת האינטרנט
48	פרק 11 – הקשר עם הורי החניכים
48	1. מידע כללי להורים
49	2. מה צריך להכיל חוזר להורים (פלאייר)
51	נספחים
51	טופס תיאום פעילות תנועתית
54	רשימה מנחה לעריכת מבדק בטיחות
61	טופס מבדק לפעילות ולאירוע משותף עם גורמי חוץ
62	טופס תחקיר אירוע
64	טופס דיווח לביטוח על פציעה

אוגדן הבטיחות – תנועת הנוער ה"מכבי צעיר" מחלקת מפעלים

פרק 1 – ניהול הבטיחות בפעילות השגרה בסניף

1. כללי

א. בכל סניף יימצא תיק ביטחון ובטיחות סניפי, שיכלול את הפריטים הבאים:

- תכולת התיק.
- שרטוט מבנה הסניף-הגדרות שטחים (כולל תמונות).
- טופס מבדק בטיחות בקטנה (מצורף כנספח).
- דוח מבדק בטיחות עפ"י תקן משרד החינוך.
- תכנית ניהול סיכונים לפעילות השגרה בסניף.
- רשימת טלפונים חיוניים כגון: משטרה, מכבי אש, מד"א, קב"ט הישוב, רכז הסניף, יו"ר הסניף.
- מפת אמצעי בטיחות וביטחון בסניף.
- רשימות שמיות של כל החניכים והבוגרים (כולל טלפונים של ההורים).
- רשימת בעיות רפואיות ידועות של כל החניכים והבוגרים.
- אישורי הורים של כל החניכים והבוגרים לשנת הפעילות הרלוונטית.
- נהלים רלוונטיים.

2. הבטחת הבטיחות במבני התנועה

"כִּי תִבְנֶה בַּיִת חֲדָשׁ וְעִשְׂתָּ מַעֲקֶה לְגִגְתְּ וְלֹא תֵשִׂים דָּמַיִם בְּבִיתְךָ כִּי יִפֹּל הַנֶּפֶל מִמֶּנּוּ" (מתוך דברים כב 8)

הסניף הוא "הבית השני" לחניכנו ובוגרנו ואחד האתגרים הגדולים שלנו הוא לשמור עליו כמקום בטוח. כ-20,000 תאונות שקשורות בבטיחות המבנה מתרחשות בשנה במערכת החינוך. מחובתנו, להבטיח את תנאי הבטיחות הגבוהים ביותר בסניפים, לפעול לשמורם בכל עת ובכך להבטיח את שלומם של כל השוהים בסניף.

הגדרת האחריות להבטחת הבטיחות בסניפי תנועות הנוער, מתוך חוזר מנכ"ל משרד החינוך:

"האחריות הישירה לתקינות המתקנים והתשתיות במתחמים התנועתיים מוטלת על הרשויות המקומיות שהן הבעלות על המבנים. יחד עם זאת, תנועת הנוער אחראית לשלומם ולבטיחותם של המשתמשים במתקנים ובתשתיות אלה, כלומר לחניכים ולמדריכים ולסגל הניהולי השוהה במתחם התנועתי. המשמעות המעשית של חלוקת האחריות היא, שעל התנועה לעדכן את הרשות המקומית כל אימת שמתגלית חריגה מהדרישות המתייחסות למתקנים ולתשתיות, ולדאוג להסרת המפגעים ולתיקון הליקויים כדי להבטיח את בטיחותם של המשתמשים במבנים ובמתקנים התנועתיים".

תהליך הבטחת הבטיחות במבנים יתבצע במספר שלבים אשר נביא כאן.

1. ביצוע סקר בטיחות מקיף (רמת משרד החינוך) בתחילת שנת הפעילות:

- א. רכז הבטיחות התנועתי ורכז/ת הסניף יבצעו את סקר הבטיחות המקיף בחודש הפעילות הראשון (מהלך ספטמבר).
- ב. רכז הבטיחות התנועתי יפיק את דוח סיכום מבדק ויעבירו לרכז/ת הסניף להמשך טיפול.
- ג. רכז הסניף ידאג למנוע כל מפגע בטיחות ברמה המידית עד להסרת המפגע לצמיתות. לדוגמא: שקע חשוף- יודבק וכוסה כך שתימנע גישה. גופי תאורה העומדים להיתלש מתקרת חדר פעילות- החדר ייסגר וינעל עד להסרת המפגע וכך הלאה.

אוגדן הבטיחות – תנועת הנוער ה"מכבי צעיר" מחלקת מפעלים

*במעמד סקר הבטיחות רשאי רכז הבטיחות התנועתי להורות על פעולות מיידיות שיש לנקוט במידה ומתגלים מפגעי בטיחות בדחיפות גבוהה. כמו כן, בסמכותו של רכז הבטיחות התנועתי להורות על סגירה חלקית או שלמה של המבנה, החצר או כל אזור שימצא לנכון במידה ויתגלו בו מפגעי בטיחות חמורים.

2. טיפול במפגעי הבטיחות :

- א. יפנה הסניף בפניה רשמית לרשות המקומית האחראית עליו בעזרת דוח הבטיחות וידרוש תיקון הליקויים. רכז הבטיחות התנועתי ילווה את התהליך ברמה המקצועית ויפקח על ביצועו. (מצ"ב נוסח של מכתב לשליחה לרשות המקומית).
- ב. **מפגעי הבטיחות כפי שפורטו בדוח הסיכום יטופלו ויוסרו לאלתר על ידי הרשות המקומית/ הבעלות על המבנה/ הסניף.**

הערה: פניה בכתב איננה פוטרת אותנו מהאחריות לדאגה לבטיחות חניכנו ויש לעשות כל שביכולתנו על מנת למנוע סכנה מיידית ומוחשית לחיי החניכים.

ג. רכז הבטיחות התנועתי ימשיך ויעקוב אחר הטיפול בליקויים וילווה את רכז הסניף בעבודה אל מול הגורמים השונים.

3. ביצוע סקר בטיחות מקיף (רמת משרד החינוך) שני לאישור סופי :

- א. רכז הבטיחות התנועתי יחד עם רכז הסניף יבצעו מבדק בטיחות נוסף כחודשיים אחרי ביצוע הסקר הראשון (מהלך נובמבר).
- ב. **מטרת המבדק הינה אישור סופי כי כל ליקויי הבטיחות הוסרו לאלתר.**

4. סקר בטיחות "בקטנה" :

- א. סקר בטיחות "בקטנה" הינו בדיקה שגרתית קצרה שמטרתה לבדוק את בטיחות המבנה רגע לפני כניסת החניכים והבוגרים.
- ב. לוודא שלא נשארו מפגעים מיום הפעילות האחרון, שהחצר בטוחה, נקייה ממפגעים וכו'... (מצ"ב סקר בטיחות "בקטנה")
- ג. **הסקר יתבצע בתחילת כל יום פעילות. לאחר הבדיקה והטיפול במפגעים תאושר כניסת החניכים לפעילות ע"י רכז/ת הסניף.**

לסיכום,

הדאגה לשלומם ולבטיחותם של חניכנו ובוגרנו הינה מתמשכת וסיזיפית אך חשובה מאין כמוה. אל לנו להזניח, להעלים עין, להתעצל או לעבור על כך לסדר היום.

זכרו! על הרשות המקומית מוטלת האחריות לבטיחות החניכים בדיוק כמונו. היא כפופה לחוקי המדינה ולנהלי חוזר מנכ"ל משרד החינוך ומחויבת לפעול על פיהם.

באי הסניף הינם תושבי הרשות ומגיע להם היחס והשקעת המשאבים כמו לכל תושב אחר ברשות.

אסור לנו לאפשר לרשות המקומית לעשות אפליה בין סניף התנועה לכל מוסד חינוכי אחר ברשות המקומית.

עלינו להתעקש, לשלוח מכתבים, להפעיל את וועד ההורים, לפנות ישירות לראש הרשות ולעשות כל שביכולתנו על מנת לטפל בכל מפגעי הבטיחות.

אוגדן הבטיחות – תנועת הנוער ה"מכבי צעיר" מחלקת מפעלים

Thursday 08 October 2015

25 Tishrei 5776

**זהו מכתב לדוגמא, יש למלא את
הפרטים הרלוונטיים לסניף**

לכבוד :

באמצעות מייל/ פקס :

הנדון : הבטחת תנאי הבטיחות בסניף מכבי צעיר

"כִּי תִבְנֶה בַּיִת חֲדָשׁ וְעָשִׂיתָ מַעֲקָה לְגִגְדְּךָ וְלֹא תֵשִׂים דָּמִים בְּבֵיתְךָ כִּי יִפֹּל הַזֶּפֶל מִמֶּנּוּ" (מתוך דברים כב 8)

סניף הוא "הבית השני" לחניכי, מדריכי ופעילי התנועה, בו מתקיימת הפעילות החינוכית השוטפת במשך כל ימות השנה. כ-20,000 תאונות הקשורות בבטיחות המבנה מתרחשות בשנה במערכת החינוך. מחובתנו, להבטיח את תנאי הבטיחות הגבוהים ביותר בסניפים, לפעול לשמורם בכל עת ובכך להבטיח את שלומם של כל באי הסניף.

הגדרת האחריות להבטחת הבטיחות בסניפי תנועות הנוער, מתוך חוזר מנכ"ל משרד החינוך:

"האחריות הישירה לתקינות המתקנים והתשתיות במתחמים התנועתיים מוטלת על הרשויות המקומיות שהן הבעלות על המבנים. יחד עם זאת, תנועת הנוער אחראית לשלומם ולבטיחותם של המשתמשים במתקנים ובתשתיות אלה, כלומר לחניכים, למדריכים ולסגל הניהולי השוהה במתחם התנועתי.

המשמעות המעשית של חלוקת האחריות היא, שעל התנועה לעדכן את הרשות המקומית כל אימת שמתגלית חריגה מהדרישות המתייחסות למתקנים ולתשתיות, ולדאוג להסרת המפגעים ולתיקון הליקויים כדי להבטיח את בטיחותם של המשתמשים במבנים ובמתקנים התנועתיים."

עם פתיחת שנת הפעילות, קיימנו סקר בטיחות מקיף למיפוי כלל מפגעי הבטיחות בסניף (מצורף בזאת). את רשימת המבדק של הסקר ערך הממונה הארצי על הבטיחות במשרד החינוך והוא משמש כתקן המחייב לסניף תנועת נוער בישראל.

כפי שעולה ממצאי הסקר, קיימים מספר ליקויי בטיחות בתחומים שונים: חשמל, קונסטרוקציה, ואלמנטים מבניים אנו פונים אליכם, כמתחייב מתוך חוזר מנכ"ל משרד החינוך אליו אנו כפופים בבקשה להסיר את ליקויי הבטיחות המצורפים למכתב זה.

בברכת המכבים

"חזק ואמץ"

סניף

רכז הסניף

יו"ר הסניף

העתקים :

יו"ר התנועה- אחיקם שושן

מזכ"ל התנועה- אלעד כהן

מנהל מחלקת מפעלים- עידן גרסול

רכז הבטיחות הארצי- עומר לויטנר

אוגדן הבטיחות – תנועת הנוער ה"מכבי צעיר" מחלקת מפעלים

מבדק בטיחות "בקטנה"

רשימת מבדק מהירה לבדיקה יום יומית של מקום הפעילות
{ הבדיקה מחייבת מדריך ומדריכה כאחד למרות שנכתב במין זכר }

החצר:

לך בחצר הקף את המבנה וחפש:

- מטען, חפץ חשוד.
- זכוכיות שבורות, בקבוקים מנופצים.
- ברזלים בולטים, בזנטים חשופים, מוטות בולטים, מסמרים, גדר כפופה מסוכנת, שער כניסה לא תקין.
- הפרשי גובה, בורות, מקום נפילה.
- בלון גז, מכלי חומר מסוכן/ רעיל.
- מקומות החלקה, בוץ, שמן.
- מבני מחנאות רעועים, חבלים מתוחים.
- לכלוך, מצבור זבל גדול ומסוכן.

סיימת! הכול בסדר? יופי בואו נעבור לפנים המבנה..

עכשיו נעבור בכל החדרים והמקומות במבנה וחפש:

- בעיות באביזרי החשמל, שקע שבור, נקי חשמל חשופה, ארון החשמל פתוח, בתי נורה נמוכים/נפולים, התערבבות של חשמל ומים.
- חלונות שבורים { סכנת היחתכות }, סורג עקום, סכנת השתפדות.
- ריהוט שבור, סכנת נפילה.
- דלתות מסוכנות, מגני אצבעות, שלמות הדלת/ המשקוף/ הידיות.
- דליפה, מים זורמים, סכנת החלקה.
- ציוד כיבוי קיים.
- בלגן, לכלוך, ריהוט פזור, מזון זרוק, תברואה לקויה.
- מדרגות שבורות, הפרשי גובה, בלטות שבורות, מעקות רופפים.

זהו הבדיקה הסתיימה, אם לא התגלו ליקויים

המבנה תקין, אשר לחניכך כניסה - החל יום פעילות מוצלח!

- הקפד לשריין לבדיקה כ 12 דקות, דאג להגיע לפני זמן תחילת הפעילות.
- גילית מפגע או ליקוי? אם ניתן ללא סיכון - טפל בליקוי, סלק אותו.
- לא ניתן? דאג למנוע מאנשים להתקרב לסכנה (סגור את החדר, מנע גישה)
- אם מדובר בבעיה גדולה - אין ברירה צריך לבטל יום פעילות, דווח ותאם את הסגירה עם הממונה עליך.
- תוכל לצאת כמובן עם חניכך לפעילות מחוץ לשטח הסניף, פעילות בבית החניכים.

לסיום

כ- עשרים אלף תאונות שקשורות בבטיחות המבנה מתרחשות בשנה במערכת החינוך.

בואו נעשה את כל המאמצים על מנת למנוע תאונות שכאלו.

אל תזניח, אל תתעצל, אל תוותר לעצמך...

בהצלחה!

מחלקת מפעלים

אוגדן הבטיחות – תנועת הנוער ה"מכבי צעיר" מחלקת מפעלים

הכן סניפך לחורף!

החורף בפתח ואנו מעוניינים להתכונן לקראתו, לכן נבקש מכם לבדוק ולבצע מספר פעולות במבנים שבאחריותכם:

- יש לנקות את הגגות והמרפסות של המבנה מפסולת העלולה לסתום את המרזבים, יש לוודא את תקינותם של המרזבים (לוודא קיום רשת איסוף בפתח המרזב).
- יש לבדוק האם יש ענפים החולשים על גג המבנה ועלולים להשיר עליהם על הגג ולסתום את המרזבים.
- יש לבדוק האם ישנם ענפים בסכנת קריסה מהרוח העלולים להישבר ולפגוע בנפש או ברכוש.
- במידה ויש אמצעי חימום - יש לבדוק האם הם תקינים (כבל לא חשוף, שלמות המכשיר). אין להשתמש במכשיר לא תקין ו/או ללא הארקה!!

זכרו! חל איסור על שימוש בתנורי סליל במבנה!

- יש לוודא שתקרות המבנה תקינות ללא סדקים, התנפחויות, קילופים וכמובן נזילות.
- יש לוודא שבחצר המבנה לא תיווצר הצטברות מים (שלוליות) העלולה לסכן.
- יש לקיים סקר סיכונים קפדני במיוחד במבנה בתקופת החורף.
- יש לדאוג שמדרגות ומעברים ישמרו יבשים למניעת החלקה, במידה ויש ספק יש להדביק פסים למניעת החלקה.
- יש לתת תשומת לב מיוחדת למפגשים קטלניים של מים וחשמל (כגון: רטיבות בקרבת אלמנטים חשמליים - שקעים, מתגים וכו'... , גופי תאורה ללא מכסה הגנה מפני מים הנמצאים מחוץ למבנה).
- יש לוודא את תקינות ממסר הפחת.
- בחודשי החורף מחשיך מוקדם - יש לשים לב לתקינות תאורת החצר.

אוגדן הבטיחות – תנועת הנוער ה"מכבי צעיר" מחלקת מפעלים

3. הערכות לכיבוי אש בסניף

בכל סניף ימצא ציוד כיבוי אש על פי הפירוט הבא:

- מטף אבקה 6 ק"ג אולם.
- מטף אבקה 6 ק"ג בסמיכות לארון החשמל.
- מטף אבקה 6 ק"ג במחסן או בחדר הבוגרים.
- בכל סניף יימצאו לפחות 3 מטפי כיבוי 6 ק"ג.

במבנים דו קומתיים יש לוודא הימצאות לפחות 2 מטפי אבקה בכל קומה. במבנה ובו מעל ל- 7 חדרי פעילות יש להימצא גלגלון + זרנוק כיבוי המותקן בתוך ארון. את המטפים יש להתקין על הקיר במקום נגיש וללא הפרעת גישה. יש לשלט באופן ברור ובולט את מיקום המטף והגלגלון.

יש להגדיר צוות כיבוי סניפי מתוך בוגרי הסניף ולקיים תדרוך כיבוי אש אחת לחודש. על הצוות להכיר את עמדות הכיבוי בסניף ואת השימוש באמצעים השונים.

באירועים בהם יעשה שימוש באש כגון: טקס אש, מדורה, מצעד לפידים וכו'... אין להסתמך על ציוד הכיבוי של הסניף ויש לפעול על פי הנחיות אוגדן הבטיחות התנועתי ו/או חוזר מנכ"ל. ציוד הכיבוי ירוענן ויבדק על ידי איש מקצוע אחת לשנה.

סדר פעולות במקרה של שריפה בסניף-

- הודעה למרכז/ת הסניף.
- הקפץ את צוות כיבוי האש הסניפי ובמקביל החל בפינוי כלל השוהים בסניף.
- כינוס צוות הכיבוי במקום הכינוס ויציאה לאזור השריפה.
- הערכת מצב: במידה וצוות הכיבוי הסניפי מסוגל להשתלט על השריפה יש לכבותה. במידה והאש חזקה ואין ביכולת צוות הכיבוי לכבותה יש להזעיק את מכבי האש בטלפון 102.
- במידה ויש נפגעים/ פצועים יש להזעיק את מגן דוד אדום בטלפון 103.
- בגמר השריפה יש לקיים תחקיר וללמוד מה הגורמים שהביאו להידלקות השריפה, כיצד פעל צוות הכיבוי הסניפי, מה היו נקודות הכשל ולהפיק לקחים.

אוגדן הבטיחות – תנועת הנוער ה"מכבי צעיר" מחלקת מפעלים

תדרוך צוות כיבוי אש סניפי-

- צוות הכיבוי יתודרך ראשוני בתחילת שנה על ידי מרכז הסניף. אחת לחודש ירוענן על ידי מרכז הסניף/ רכז הבטיחות הסניפי.
- צוות הכיבוי יישאר קבוע, החלפה תתאפשר באישור מרכז הסניף.
- תיקבע נקודת כינוס ידועה ומרכזית בסניף המאפשרת תדרוך ראשוני ושילוח למשימות הכיבוי.
- תרשים הימצאות ציוד הכיבוי יהיה תלוי בחדר הבוגרים.
- פעילות צוות הכיבוי תהיה לעולם בצמדים (זוגות ברזל) שלא ייפרדו במשך כל הזמן וישמרו אחד על השני.
- כל צמד ידע היכן נמצאת עמדת הכיבוי שבאחריותו.
- לצוות הכיבוי יוגדר מפקד שיחלק את המשימות והגזרות בזמן שריפה.
- צמד אחד מתוך צוות הכיבוי יוגדר כצוות סריקה ויעבור בחדרי המבנה ויודא שאכן כל השוהים בסניף התפנו.
- בטיחות צוות הכיבוי בראש ובראשונה- אין "להתאבד" על האש. אם מרגישים שהאש חזקה מאתנו, נגמר לנו אמצעי הכיבוי, עוזבים את המקום ומוודאים שאין בסביבה אנשים העלולים להיפגע.
- במידה והנך נמצא בחדר אפוף עשן יש להישכב על הרצפה ולהתגלגל לעבר ביציאה.
- יש להתרחק מחלונות וזכוכיות העלולים להתנפץ מחום.
- בסיום התדרוך יש לקיים תרגול "על יבש".

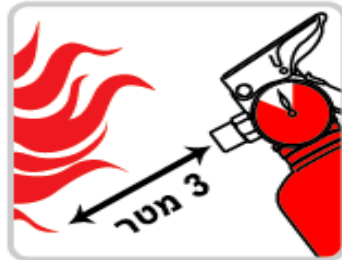
הפעלת מטפי כיבוי אש-

- קרעו את תפס האבטחה ומשכו את הנצרה.
- כוונו את פיית המטף לבסיס הלהבה.
- לחצו על ידיית ההפעלה כשהמטף מוחזק במאונך.
- התיזו מצד לצד וכסו את בסיס אזור האש בחומר הכיבוי.

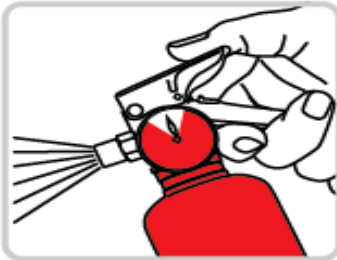
1. קרע את תפס האבטחה ומשוך את הנצרה.

2. כוון את צינור המטפה לבסיס הלהבה.

3. לחץ על ידיית ההפעלה כשהמטפה מוחזק במאונך והתז.

הפעלת גלגלון (צינור לכיבוי אש)-

- פתחו את ארון הכיבוי ומשכו את הצינור לכיוון השריפה (מומלץ לעשות בזוג).
- וודאו כי הזרנוק נמצא במצב סגור ופתחו את הברז הראשי שליד הארון
- כוונו את הזרנוק לעבר מרכז הלהבה ופתחו בצורה מבוקרת (זהירות ! עלול להיות לחץ מים גבוה).
- החזירו את הגלגלון מצורה מסודרת בחזרה לארון הכיבוי.

גלגלון

ארון כיבוי

זרנוק

אוגדן זה הינו תמצית ההנחיות והוא אינו מהווה תחליף לחוזר מנכ"ל משרד החינוך

אוגדן הבטיחות – תנועת הנוער ה"מכבי צעיר" מחלקת מפעלים

4. אמצעי שליטה

על מנת לשלוט בצורה טובה יותר במתרחש ביום הפעילות, יימצאו בכל סניף כמה אמצעי שליטה:

- על מנהל יום הפעילות (רכז/ת) להסתובב עם טלפון נייד טעון ותקין.
 - טבלת מקומות הקבוצות. הטבלה תהא מחיקה ותעודכן בכל יום פעילות.
 - רשימת טלפונים ניידים של כל בעלי התפקידים בסניף.
 - מגאפון/ מערכת כריזה לחירום.
- על כל אירוע חריג במהלך יום הפעילות, פציעה, תאונה וכו'... יש לדווח בזמן אמת לרכז הבטיחות התנועתית.

5. הגדרות סוגי שטחים

ייקבעו על-ידי מרכז הסניף, רכז הבטיחות הסניפי ורכז בטיחות ותפעול ארצי בתחילת שנת הפעילות.

- שטח א': מבנה הסניף.
 - שטח ב': חצר הסמוכה למבנה ברדיוס שלא עולה על 250 מ'.
 - שטח ג': שטחי הפעילות ברדיוס העולה על 250 מ', ושאינם חורגים מגבולות היישוב.
- כל פעילות בשטחי ג' שתתקיים במהלך השנה תאושר על-ידי מרכז/ת הסניף.**

כמו כן בתחילת כל שנת פעילות יוגדרו **מרחבי הפעילות** שלהלן:

- הגדרת אזור הדלקת מדורות.
- הגדרת אזור הדלקת אמצעי גז.
- הגדרת אזור טקסי אש, כולל התייחסות למספר הכתובות.

6. יום הפעילות

- במסדר השכבה הבוגרת בתחילת כל יום פעילות יש לתדרך על מפגעים בטיחותיים במרחב הסניף, ועל הוראות ספציפיות ליום הפעילות הרלוונטי.
- חניך, המבקש לעזוב את מרחב הסניף לפני תום הפעילות, יעשה זאת לאחר תדרוך מרכז הסניף, ולאחר שזה וידא עם הוריו כי הם מאשרים את יציאתו מהסניף.
- מחוץ לשעות הפעילות יינעל הסניף בצורה בטוחה, והחניכים יתודרכו לא להיכנס אליו.
- בכל יום פעילות יהיה נוכח וינהל את יום הפעילות בפועל מרכז הסניף.
- במידה ומרכז הסניף לא יכול להגיע ליום הפעילות, ימנה מחליף מבוגר ויתדרכו אודות יום הפעילות הצפוי.
- מרכז הסניף יגיע לפחות שעה לפני תחילת יום הפעילות על מנת להתכונן כראוי ליום הפעילות, ידאג שהסניף נקי ומסודר, יבצע "סקר בטיחות בקטנה" ולאחריו יאשר כניסת החניכים.
- בכל יום פעילות יש לערוך רשימת נוכחות של כל קבוצה ולתייק בקלסר ייעודי לכך.
- אנו מזהים את תחילת יום הפעילות וסופו כנקודת תורפה. אי לכך- יש למנות בוגר שיעמוד בכניסה לסניף (באזור חניית הרכבים/ הגעת ההורים) ויפקח על כניסת החניכים לסניף, יקדם את פני ההורים, ידאג לסדר בחנייה ולכך שאף אחד לא יידרס. יש לדאוג כי בסיום יום הפעילות, הדבר חוזר על עצמו.

7. נוהל פתיחת סניף

- בכל יום פעילות יהיה נוכח וינהל את יום הפעילות בפועל מרכז הסניף.
- במידה ומרכז הסניף לא יכול להגיע ליום הפעילות, ימנה מחליף מבוגר ויתדרכו אודות יום הפעילות הצפוי.
- מרכז הסניף יגיע לפחות שעה לפני תחילת יום הפעילות על מנת להתכונן כראוי ליום הפעילות, ידאג שהסניף נקי ומסודר, יבצע "סקר בטיחות בקטנה" ולאחריו יאשר כניסת החניכים.
- בכל יום פעילות יש לערוך רשימת נוכחות של כל קבוצה ולתייק בקלסר ייעודי לכך.
- אנו מזהים את תחילת יום הפעילות וסופו כנקודת תורפה. אי לכך- יש למנות בוגר שיעמוד בכניסה לסניף (באזור חניית הרכבים/ הגעת ההורים) ויפקח על כניסת החניכים לסניף, יקדם את פני ההורים, ידאג לסדר בחנייה ולכך שאף אחד לא יידרס. יש לדאוג כי בסיום יום הפעילות, הדבר חוזר על עצמו.

אוגדן הבטיחות – תנועת הנוער ה"מכבי צעיר" מחלקת מפעלים

ככלל, בכל פעם בו פותחים את הסניף, על מרכז הסניף להיות נוכח ובהעדרו יימצא מבוגר מחליף. רק במידה ואין ברירה, תאושר פעילות שלא בנוכחות מבוגר בסניף בתנאים הבאים:

- רכז הסניף יאשר את פתיחת הסניף, לאחר שבירר מי אמור להגיע ולא יזו מטרם.
- רכז הסניף ימנה בוגר שישימש כאחראי בשטח לכל דבר ועניין.
- רכז הסניף יתדרך את הבוגר האחראי לקראת משימתו וייתן לו דגשים בטיחותיים.
- רכז הסניף יעודכן בתחילת הפעילות ובסיומה.
- רכז הסניף/ יו"ר הסניף יהיו זמינים במרחק נסיעה קצר מהסניף בשעת הצורך.
- הפעילות שתתקיים בסניף תהיה בעלת אופי "רגוע", ישיבות, הכנות ופעילויות מהסוג הזה.
- בפעילות המוגדרת כפעילות לכל בוגרי הסניף כגון: ערב הווי בוגרים, הקרנת סרט וכו'... יימצא מבוגר אחראי.
- לא תתקיים פעילות הכוללת שימוש בכלים כבדים כגון: בזנטים, הלמנייה, פטישים, מסורים וכו'...
- לא תתקיים פעילות בנייה מחנאית, הכנת כתובות אש וכל פעילות שרמת הסיכון בהן גבוהה מהרגיל.
- לא תתאפשר כניסה של בוגרים לסניף למטרת פעילות שלא קשורה לפעילות הסניף ללא אישור רכז הסניף.
- על המרכז להפעיל שיקול דעת רב, תוך הכרות עם הפעילות המתוכננת והבוגרים בסניף, בבואו לאשר פעילות חריגה מהסוג הזה.

8. פעילות בשעת חשיכה

הגדרה: פעילות המתבצעת במרחב הסניף באזור שאינו מואר, כגון: חורשה, שטח ב, שטח ג.

- פעילות זו תיעשה רק במקום, שנסרק ע"י מרכז הסניף לפני הפעילות באור יום ונמצא מתאים לפעילות: ללא בורות, מערות, ירידות תלולות, גדרות תיל ומפגעי בטיחות אחרים.
- פעילות זו תאושר ע"י מרכז הסניף.
- מדריך הקבוצה יצויד בפנס ובטלפון סלולרי טעון.
- יש לחלק לחניכים מספרי ברזל, ומתחילת הפעילות עד לסיומה לערוך ספירה ולהקריא שמות כל 20 דקות. אם נתגלה שחניך חסר, יש לעצור את הפעילות, מדריך הקבוצה ידווח למרכז הסניף בהקדם. מדריך הקבוצה ורכז הסניף יקראו בשמו של החניך ויחפשוהו עד אשר ימצאו אותו.
- בפעילות בחושך יש לסמן בכל 100 מ' נקודה מוארת בולטת בפנס, סטיקלייט.
- יש לתדרך את החניכים: אם מאבד חניך את דרכו, עליו להגיע לנקודה המסומנת.
- חניך שאבד ואינו מוצא את הנקודה המסומנת יעמוד במקומו ויקרא בשם המדריך שלו שלוש פעמים. הוא ימתין 20 דקות, עד אשר תמצא אותו הקבוצה בהתאם לסעיף ד'.
- יחס הדרכה: על כל 10 חניכים יימצא בוגר 1 לפחות. על כל 50 חניכים יימצא מבוגר 1 לפחות. בכל מקרה ימצאו תמיד מינימום של 2 בוגרים בכל פעילות בחשיכה.

9. דגשי בטיחות לימי עבודה

א. בטיחות אישית:

- חולצה - חובה ללבוש חולצה שתכסה בצורה מקסימאלית את הגוף ותגן מפני נזקי השמש (חל איסור על לבישת גופיות).
- נעליים – חובה לנעול נעליים סגורות.
- כובע – חובה לחבוש כובע במהלך כל שעות היום מוחץ למבנים.
- קרם הגנה - יש למרוח את הגוף בקרם הגנה, גם הכהי העור שבנינו.
- זכור! קרינת השמש מזיקה לגוף ואף עלולה לגרום לסרטן העור!!!
- שתייה - חובה לשתות כ- ליטר וחצי לשעת עבודה בשמש.
- אין להרטיב את הראש במים או לבזבז מים לשווא!

אוגדן הבטיחות – תנועת הנוער ה"מכבי צעיר" מחלקת מפעלים

ב. בטיחות בכלי עבודה:

עלינו להיות בקיאים בשימוש ובהפעלת כלי העבודה בהם נשתמש למען בטיחות העובד.

- סכין לחיתוך חבל- יש לעבוד אך ורק עם סכין מטבח פשוטה ללא שפיץ ומשוונת, **אין להשתמש בסכין יפנית!** כיוון החיתוך הוא מהגוף החוצה וכלפי מטה. יש לוודא כי אין שום אדם העומד בטווח פגיעה מהסכין. בסיום השימוש יש להניח את הסכין במקום שלא מהווה סכנה לאחרים.
- פטיש 5 ק"ג – על הפטיש להיות שלם. הפטיש חייב להיות מחובר למוט עץ או ברזל שאינו פגום. אין להניף פטיש מעל גובה הכתפיים. יש לוודא שידי התוקע רחוקות מראש הפטיש, בעוד שאוחזו הבזנט רחוק מאזור המכה של הפטיש. כמו כן, יש להרחיק את הראש ככל הניתן מאזור החבטה. אוחזו היתד ישתמש בכפפות עבודה. יש לכסות ולרפד את היתד בעזרת ספוג ולסמנו על ידי סס"ל. אין לתקוע בזנט לבד.
- הלמנייה - חובה לתקוע בזוג. יש לקבוע את כמות הדפיקות הרצויה מבעוד מועד ולהכריז על הספירה בקול רם. אין לזרוק את ההלמנייה בסוף השימוש. יש להוריד את זווית הבזנט לגובה נמוך על מנת להלביש את ההלמנייה. יש לוודא שהידיות מרותכות היטב לשרוול ההלמנייה. יש להקפיד על שימוש בכפפות עבודה. אורך ההלמנייה יהיה מעל 80 ס"מ וקצה ההלמנייה צריך להיות מעוגל (ללא פינות חדות).
- סולם – ראה נוהל עבודה בגובה
- חולץ בזנטים - משמש לחליצת יתדות ובזנטים שבאדמה בלבד. בחולץ יש לזכור כי אסור לידיים להיות ליד ה- כ" שחולצת בעת החליצה. אסור לשבת על מוט המנוף או להשתמש בו כפטיש.
- מסור- יש להשתמש במסור עץ לאדם יחיד בלבד. בעת פעולת הניסור יש להרחיק את היד שלא מנסרת כמה שאפשר מהמסור.

חל איסור על שימוש בכלי עבודה חשמליים למעט במקרים בהם ניתן אישור מיוחד והפעולה מתבצעת ע"י אדם מבוגר.

ג. נהלי עבודה כללים:

- חל איסור להשתמש בכלי עבודה שאינך בקיא בתפעולם.
- אין לזרוק או להניח כלי עבודה בשטח.
- בתחילתו של כל יום עבודה יועבר תדריך בטיחות לכל המשתתפים ביום העבודה ע"י אחראי יום העבודה.
- יש ליידע את מנהל יום העבודה בכל נקודת תורפה בטיחותית או מפגע בטיחותי.
- רכז הבטיחות הסניפי יהיה נוכח בכל יום עבודה. על רכז הבטיחות להסתובב בשטח העבודה, לאתר מפגעים או כשלים בטיחותיים ולסכלם-"להקדים תרופה למכה".
- אם יימצא מפגע בטיחותי שדורש טיפול מקצועי (חשמל, מבנה וכדומה), על המבוגר האחראי להרחיק את כולם מהאזור ולדאוג לבודד את המפגע עד לטיפול במפגע.
- יש לערוך סקר בטיחות בקטנה ע"י המבוגר האחראי לפני תחילת יום העבודה.

אוגדן הבטיחות – תנועת הנוער ה"מכבי צעיר" מחלקת מפעלים

10. משחק מסוכן מבטלים ומחליפים במשחק בטוח

כללי ברזל בהעברת משחקים:

- המטרה הראשית של המשחק הינה כיף והנאה ולא ניצחון. אם נפגע במישהו אין כל טעם בהעברת המשחק.
- על המשחק להיפסק מיד כאשר נשקפת סכנה לפגיעה כלשהי במשתתפים או בעוברי אורח.
- לא להגזים בהשתוללות- גם המשחק הכי בטוח יכול להפוך למסוכן כשמאבדים שליטה.

כיצד להיזהר ולצמצם סיכונים בהעברת משחק:

התאמת המשחק לתנאי השטח ולסביבת המשחק – בחירת המקום בו נשחק את המשחק צריכה להתייחס לסיכונים הקיימים בשטח עצמו ולסיכונים הקשורים במשחק בשטח המיועד.
לדוגמא – טובי נשחק על דשא ולא על שטח סלעי, תופסת- לא ליד הכביש.

התאמת המשחק לגיל המודרך – לא כל משחק מתאים לכל גיל. יש משחקים הדורשים אחריות או יכולות פיזיות שאין לילדים קטנים.

לדוגמא – "נחום תקום" (סמוך עלי) לא נשחק עם ילדים בכיתה ד'.

מה הם העזרים במשחקים? – במשחק הדורש עזרים יש לוודא כי הם תקינים ושלמים ולא מסכנים בעצמם את החניכים המשחקים בהם, אין להשתמש בסיכונים, חפצים חדים, באש וכו'.
לדוגמא – כסאות מוזיקליים לא נשחק עם כיסאות הנוטים להישבר.

מידת ההשתוללות / תנועה / הפעלת כוח במשחק – משחקיים "פיזיים" הם מסוכנים יותר מטבעם. את משחקים אלו יש לשחק רק עם חניכים בוגרים ואחראים המסוגלים לשחקם בבטחה. יש "לחשוב פעמיים" לפני שמשחקים משחק שכזה.
לדוגמא – "עליבבא" הוא משחק ברמת סיכון גבוה.

התאמה למספר המשתתפים – משחקים עם מספר גדול של משתתפים עלולים להיות מסוכנים מכיוון שהחניכים או אתה כמדריך מאבדים שליטה על המשחק.

לדוגמא – המשחק שצריך לעבור בין הרגליים של מישהו ולתפוס משהו מאמצע המעגל. כשיש יותר מדי אנשים זה יוצר תאונות באמצע המעגל.

התאמה לקבוצה / חניך ספציפי – חניכים שונים משחקים בצורה שונה את אותם משחקים. עלינו להתאים את המשחקים לאופי של הקבוצה בכדי לוודא שהינם מסוכנים.

לדוגמא – לא נשחק משחק פיזי מאוד עם חניך אלים במיוחד.

סיכונים ייחודיים למשחק.

לדוגמא – חמור ארוך- סכנה לבעוט למישהו בראש.

והכי חשוב:

הפעלת שיקול דעת – אף פעם אי אפשר להכניס הכל לתוך מסגרות וכללי. צריך להפעיל את הראש. לפני כל משחק חדש לך ולחניכים יש לעצור ולחשוב ביחד עם מדריך נוסף האם המשחק מסוכן וכיצד ניתן לצמצם את הסיכונים בו.

תדרוך ואזהרת החניכים – לפני תחילת המשחק עליך להזהיר את החניכים בפני הסיכונים שזיהית במשחק (אם יש כאלו) ולתדרך אותם כדי להימנע מהם.

לדוגמא – "אסור לרוץ מעבר לקו זה", "אסור להתחבא במחסן – יש בו ציוד מסוכן".

אם לא ניתן לשחר את המשחק בבטחה – לא משחקים!

החליטו האם לקיים את המשחק או לא והתייעצו עם הרכז ההמונה.

אוגדן הבטיחות – תנועת הנוער ה"מכבי צעיר" מחלקת מפעלים

11. נוהל הזמנת אמבולנס

מפעם לפעם באירועי חרום שונים בהם נפצע חניך, מדריך, רכז, בוגר, מבוגר, חבר אנו מוצאים את עצמינו מתלבטים האם נחוץ להזמין אמבולנס?

יש לבטל את הדילמה הכספית. הזמנת אמבולנס שלא מ"סיבה מוצדקת" (כפי שמוגדר ע"י קופות החולים) כרוכה בעלות שולית. לעיתים אנו חשים כי "המקרה" אינו חמור וניתן להגיע לבית החולים/ קופת חולים בעזרת רכב פרטי או מונית. מטרת הנוהל הבא הנה להגדיר באילו מקרים יש להזמין אמבולנס ללא השתהות.

הזמנת אמבולנס לפינוי חולה/ נפגע תתחייב כאשר מתקיים אחד המקרים הבאים:

- איבוד הכרה
- הפסקת נשימה
- הפסקת פעילות הלב
- אובדן דם משמעותי.
- הכרה מעורפלת אצל חולי סוכרת
- פגיעת ראש רצינית
- פרכוסים ו/או התקף אפילפסיה חמור
- פגיעת גב חזקה
- חשד לשאיפת עשן
- קוצר נשימה חריף
- תגובה אלרגית חריפה
- חשד לשתייט נוזל רעיל
- חשד להכשת נחש!
- נפילה מגובה
- ובכל מקרה של ספק – אין ספק!

******חוק הבריאות הממלכתי קובע כי בכל מקרה שבו יאושפז החולה/ נפגע יוחזר החזר**

מלא מטעם קופות החולים. בנוסף ביטוחים משלימים מרחיבים את החזרים.****

אוגדן הבטיחות – תנועת הנוער ה"מכבי צעיר" מחלקת מפעלים

12. מחסן

- על המחסן להיות מסודר ונקי כל הזמן.
- יש לוודא כי במחסן מצוי כל הציוד הנדרש, וכי אין בו ציוד מיותר וחומרים דליקים.
- חל איסור על אחסון דלקים במחסן.
- המחסן צריך להיות מאוורר.
- חל איסור על אכסנת בלוני גז במקום סגור.
- החומרים והציוד יאוחסנו בדרך שתמנע את נפילתם.
- בסידור הציוד על מדפים הציוד הכבד יאוחסן בתחתית והציוד הקל יאוחסן במדפים העליונים
- חל איסור להעביר חומרים רעילים כגון אקונומיקה וצבע ולמכלים מאולתרים (יש להשאירם באריזתם המקורית) ויש לשמרם בארון נעול ללא גישה לחניכים ובוגרים.
- יוגדרו אחראיים ספציפיים למחסן ורק הם יהיו רשאים להוציא, להחזיר ולסדר את הציוד.
- יש לבצע בדיקה תקופתית של הציוד שנמצא במחסן (בעיקר כלים כבדים או חשמליים) ולוודא תקינותם, אחת ל-4 חודשים.

13. כלים כבדים

- רקע כללי: במהלך הפעילות המחנאית נעשה שימוש נרחב ביתדות ובבזנ"טים, ואלה מחייבים אותנו להשתמש באמצעי נעימה (פטישי 5 ק"ג והלמניות). שימוש נרחב באמצעים אלה גורם מעת לעת לפגיעות בגפיים ובראשי המשתמשים. מטרת הנחיה זו לצמצם תופעה זו ואף למגרה.
- השימוש בכלים אלה יותר לחניכי כיתות ט' ומעלה, במקרים חריגים ולפי שיקול דעת של רכז בטיחות ותפעול ארצי ניתן לאשר שימוש גם לכיתות ח'.
 - טרם השימוש בכלים אלה יעביר מרכז הסניף או בוגר אחר תדריך, המלווה בהדגמה כיצד לעשות זאת. תדריך זה יכלול בדיקת תקינות בטרם השימוש.

א. פטיש 5 ק"ג

1. בדיקת שלמות הפטיש, הידית והחיבור לראשו. אין להשתמש בפטיש שראשו אינו מוחזק על-ידי הידית. כן אין להשתמש בפטיש שידיתו פגומה.
2. אחיזת הבזנ"ט או היתד תיעשה בידי אדם נוסף. הוא יקפיד שאצבעותיו לא יהיו בקרבת משטח החבטה, ושראשו יהיה רחוק ככל האפשר.
3. אוחז הבזנ"ט ישתמש בכפפות עבודה.
4. בכל שימוש בבזנ"טים יש לכסותם בספוג בצורת צינור או בבד יוטה.

ב. הלמנייה

1. יש להשתמש בהלמנייה בעלת מידות שלא יעלו על קוטר 10-15 ס"מ.
2. שכבת ברזל כפולה/משולשת בחלק ההולם.
3. בכל מקרה אין להשתמש בהלמניות, שהחלק ההולם שלהן אינו עגול או בולט בצורה משמעותית מקוטר השרוול.
4. יש לוודא שהידיות מרותכות היטב לשרוול ההלמנייה. יש לפסול הלמנייה, שאחת מידיותיה אינה תקינה.
5. יש לדרוש מהיצרן/המשווק של ההלמנייה, שהמרווח בין הידיות לשרוול יאפשר תנועה חופשית של כף היד האוחזת, ושפרקי כף היד לא יתחכו בגוף ההלמנייה.
6. יש לראות את שלבי השחלת השרוול על הבזנ"ט ושליפתו כנקודות תורפה המצריכות משנה זהירות.
7. יש להקפיד על שימוש בכפפות עבודה.
8. יש להזהיר את הבוגרים: חלק נכבד מן הפגיעות מהלמנייה קרו כאשר חניכים הגבירו את קצב העבודה, ומהתנופה נשלפה ההלמנייה מהבזנ"ט ופגעה בפדחת אחד ההולמים.

* חל איסור מוחלט להשתמש בכלי עבודה אשר אינם מופיעים ברשימה כגון: רתכת, מסור דיסק, מסור שרשרת וכו'.

אוגדן הבטיחות – תנועת הנוער ה"מכבי צעיר" מחלקת מפעלים

פרק 2 – הבטחת הבטיחות בתנועה לסניף וממנו

1. כללי

במסדרים הראשוניים יש לתדרך את החניכים בנהלי הבטיחות בתנועה לפעילות וממנה, עד אשר הנוהל יהפוך לנוהג. על החניכים לבוא לפעילות במתחם הסניף בשעה היעודה היישר מביתם ולשוב לביתם מיד עם גמר הפעילות. על חריגה מתוכנת של שעות או מיקום הפעילות הרגילה- יש להודיע להורים מראש. הפעילות מתחילה בסניף ומסתיימת בסניף – אלא אם אישר מרכז הסניף נקודת מפגש או נקודת פיצור אחרות. יש להקפיד שהמדריך ימצא בכל שלבי הפעילות עם החניכים. ולהימנע ממתן משימות עצמאיות לחניכים. בימי הפעילות הראשוניים יש לתרגל עם החניכים את נתיב ההליכה הבטוח אל הסניף וממנו. יש להקפיד כי החניכים/ הבוגרים שהוריהם לא אוספים אותם ילכו לבתיהם בזוגות לפחות וכי המדריך מלווה את הקבוצה העיקרית. חל איסור על בוגרי הסניף בעלי רישיון נהיגה להגיע עם רכב באופן עצמאי לימי הפעילות/עבודה, במסגרת התנועה.

2. זהירות בדרכים – כללים לזהירות

רקע ונתונים:

- במדינת ישראל מאות הרוגים בשנה מתאונות דרכים. רבים מהם הולכי רגל!
- כ- 30,000 נהרגו בתאונות דרכים מאז הקמת המדינה!
- בתאונות דרכים נהרגו כ-6000 יותר מאשר בכל מערכות ישראל ובפעולות הטרור.
- מתוך כלל הולכי הרגל הנפגעים, שיעור גבוה הינו ילדי ובני נוער.

א. עקרונות כללים להולכי הרגל:

- אל תסמוך על הנהג לעולם! נהג עלול להיות שיכור, מבולבל, לא מרוכז, עסוק בטלפון, עייף או עברייני....
- אל תעמוד ואל תשאר מול כלי רכב. לחיצה בטעות על דוושת הגז במקום על הברקס תפגע בך.
- אל תמצא מאחורי רכב! – העומד מונע ויכול להידרדר עלייך, הנוסע לאחור או מתמרן לחנייה.
- משאיות, טנדרים ואוטובוסים מגבילים מאוד את נהגייהם בראות לסביבה הקרובה.
- גם מעבר במעבר חצייה באור ירוק איננה בטוחה במאה אחוז! יש לשים לב ולהסתכל לצדדים.
- ביום חורפי וגשום הראות ירודה, "בתוספת" של אדים על השמשה, קיימת סכנה ממשית להולכי הרגל שבסביבה.
- דרכי עפר, הקושי לבלום, הראות לקויה, אבק, הסתר של שיחים ועצים, הופכים גם דרכים אלו למסוכנות מאוד.
- מקומות הפעילות שלנו חייבים לעבור סקר סיכוני כביש. על פיהם יש לאשר או לבטל את הפעילות. (גדר הפרדה, שילוט אזהרה, הרחקה הכרחית כשמתגלית סכנה).

ב. הנחיות לקבוצה:

- לפני חציית כביש הכן את הקבוצה ותדרך בקצרה. בהגיע העת, דאג להוביל את הקבוצה ולמנות מאסף שיבטיח הגעת כולם לצד השני בשלום.
- חציית כביש רחב, עם אי תנועה באמצעו עלולה לייצר מצב שאין מקום לכולם על אי הפרדה והאחרונים דוחפים את הראשונים אל הנתיב שעדיין לא התפנה. שים לב לכך מראש ודאג להעביר את הקבוצה בקבוצות קטנות יותר. בדוק נוכחות בסוף החצייה.
- בהכוונת רכב, בחציית כביש חשוב, יש להשתמש באפוד זוהר ובפנסיי הכוונה.
- קיום תנועה ופעילות לילה על דרכי עפר, מחייבת חסימת צירים היקפית
- ביום ניתן לקיים תנועה ופעילות בשולי דרכי עפר, יש למנות מאסף ומוביל שיסמן ויאט תנועת רכב שמזדמן למקום. בדרכים בהם תנועה ערה וראות לקויה תיאסר הפעילות.
- בשום אופן לא תתקיים לינה על דרך! אם היא נראת נטושה/ צדדית/ לא פעילה.
- מסלול החזרה הביתה ממקום הפעילות יתוכנן בשיתוף החניכים. תתבצע הקפדה על בחירת נתיב בטוח, מואר ומרומזר בדרך הביתה. בתנאים בעייתיים יש לשקול ליווי מודרך הביתה.

אוגדן הבטיחות – תנועת הנוער ה"מכבי צעיר" מחלקת מפעלים

ג. הנחיות ליחיד או יחידים:

- לך רק על המדרכות. חצה במעבר חצייה. השתמש ברמזורים וגם אז בדוק שוב ושוב את מצב הדרך ועד כמה היא פנויה.
- הליכה בשולי הכביש הינה מסוכנת! אם אין ברירה יש לנוע מול כוון התנועה כדי להגביר את הנראות ההדדית בינך לבין כלי הרכב שממול.
- לבש בגדים בהירים, מחזיר אור, סטיק לייט, אפוד זוהר. הם יגבירו את סיכוייך דהראות ולמנוע פגיעה בך בשוגג.
- גם חצייה במעבר חצייה אינה בטוחה לגמרי.
- אסור להיות עסוק בטלפון בזמן חציית כביש.
- אסור לחצות כביש פעיל, כביש מהיר, כביש בין עירוני אלא במעבר חצייה.

ד. שימוש בתחבורה ציבורית (אוטובוס או מונית):

- דאג לשבת בזמן נסיעה ולהיחגר אם מותקנת חגורת בטיחות.
- במעבר ליד הנהג בדוק בדיסקרטיות את מצבו: ריח אלכוהול? רדום? יחף? מעשן? מוזנח?
- גילת חשד! – רד מהאוטובוס.
- הניסיון מלמד שנהגי מוניות נוהגים פחות בטוח מנהגי אוטובוס. קח זאת בחשבון.
- חציית כביש לאחר הירידה מהאוטובוס תתבצע רק לאחר עזיבת האוטובוס את התחנה/ מקום העצירה ופתיחת שדה ראייה מרווח.

ה. לקראת חצייה כביש/ נתיב:

- בהמתנה לקראת חציית כביש / נתיב, התרחק משפת הכביש ככל הניתן
- בחר לחצות את הכביש כאשר אתה מעריך כי כל המכוניות המתקרבות בכל הנתיבים באותו כיוון- מבחינות בך ויספיקו להאט באופן מבוקר ולעצור לפני מעבר החצייה.
- במקרה שבו מכונית מאיטה ואף עוצרת, אך להערכתך ייתכן שמכוניות אחרות עלולות שלא להבחין בך ו/או לא יעצרו בזמן – אל תחצה! המתן שהמכונית ה"נדיבה" תתקדם ותתרחק ובחר את העיתוי לחצייה הבטוחה המתאים.
- הנחת רגל (או שתיים) על הכביש הינה מעין "סימן מוסכם" לנהגים שמשמעותו " אני התחלתי לחצות את הכביש. אני בונה עליך שתעצור" לכן:
 - אל תניח רגל על הכביש, אלא אם החלטת שזה העיתוי הבטוח המתאים לחצות. אל תפתיע נהגים.
 - למרות האמור, אין להיות בטוחים כי הנחת רגל על הכביש תביא לעצירת הרכבים.

ו. בשלב חציית כביש/ נתיב:

- חצה את הכביש תוך יצירת קשר עין עם הנהגים של המכוניות המתקרבות. נסה לשמור על קשר עין תוך כדי המעבר עד לסיומו.
- ברחוב רב נתיבי, היזהר ממצב בו רכב אחד עוצר בשבילך, אך בנתיב אחר רכב נוסע במהירות ולא יעצור או יראה אותך.
- חצה את הכביש בהליכה עניינית ומהירה.
- שכחת משהו? חבר קורא לך? אל תחזור לאחור תוך כדי חצייה.
- השלם את החצייה באותו כיוון בו חצית, והיערך לחצייה חדשה בכיוון ההפוך.

ז. חציית כביש בקבוצה/ בהמון:

- שים לב ל"אפקט העדר" – בקבוצה מוכרת או מזדמנת. גם אם האחרים חוצים את הכביש – וודא כי האור ירוק, שאין מכוניות המתקרבות בצורה מסוכנת, צור קשר עין עם הנהגים וכו'.

אוגדן הבטיחות – תנועת הנוער ה"מכבי צעיר" מחלקת מפעלים

ח. הליכה על גבי המדרכה:

- גם בהליכה על המדרכה ישנו סיכון מסוים. השתדל ללכת רחוק ככל הניתן משפת הכביש.
- יש להיות ערני גם מכיוון חניות הבניינים, יציאה והתמזגות של שבילי גישה וכו'.

ט. כביש שאין בו מדרכה:

- אין ללכת לאורך כביש שאין בו מדרכה.
- הגעת לקצה מדרכה? חזור למקום בו ניתן לחצות את הכביש בביטחון ועבור למדרכה ממול או עבור לכביש אחר.
- בכל זאת מצאת את עצמך בכביש בלי מדרכה?
 - אם יש מעקה בטיחות- לך מהצד המוגן שלו.
 - לך בצד שמל של הכביש- "נגד כיוון התנועה"- לקשר עין טוב יותר עם הנהגים של המכוניות הקרובות לך.
 - התרחק לשולי הכביש ככל הניתן.

3. נסיעת חניכים/בוגרים בכלי רכב הנהוגים בידי עובדי התנועה

מעת לעת נוצר צורך להסיע חניכים בכלי רכב של התנועה. הנסיעות בדרכים והסכנות הטמונות בכך מחייבות אותנו להגדיר את מסגרת הכללים וההנחיות לגבי פעילות זו:

- חל איסור מוחלט על בוגרים לנהוג ברכב לצרכי תנועה כמו כן להסיע חניכים בכל מקרה שהוא.
- חל איסור על הסעת חניכים/ בוגרים ברכבים פרטיים שאינם רכבי התנועה.
- שעות הנהיגה לא יחרגו משעות הנהיגה הנהוגות במפעלים תנועתיים, לא תחל נסיעה לפני השעה 6:00 ולא תימשך מעבר לשעה 23:00. במידה ואין ברירה והנסיעה דחופה וחייבת להתקיים- יש לקבל על כך אישור חריג מרכז הבטיחות הארצי.
- לא יוסעו חניכים/בוגרים על-ידי נהג, שלא ישן 7 שעות לפחות בלילה שלפני הנסיעה.
- רק נהג בעל רישיון נהיגה בן שנה לפחות מוסמך להסיע חניכים.
- לא תותר נהיגת חברי שנת השירות במסגרת פעילותם התנועתית.

4. הסעות במפעלים

בכל שימוש בהסעות בפעילות התנועה יש למנות **אחראי נסיעה מבוגר** שמתודרך ומוכן למשימתו. עליו להכיר את ציר הנסיעה, לוחות הזמנים, נקודות העצירה במידה ויש וכו'...
כמו כן, בהגעת האוטובוס, לפני עליית הנוסעים עליו לבדוק את האוטובוס על פי טופס בדיקת אוטובוס (רצ"ב).

אוגדן הבטיחות – תנועת הנוער ה"מכבי צעיר" מחלקת מפעלים

בדיקת אוטובוס לפני יציאה לפעילות

באחריות אחראי האוטובוס

הפעילות _____ תאריך _____

1. פרטי הנהג: שם פרטי ומשפחה _____
2. טלפון סלולארי של הנהג _____ מס' רישיון הנהיגה _____
3. טלפון במשרד של חברת ההסעה _____ מס' הרישוי של הרכב _____
4. בדוק את המסמכים והציוד הבאים וסמן:

גיל האוטובוס לא עולה על 10 שנים

רישיון רכב תואם ובתוקף

ביטוח תואם ובתוקף

חגורות בטיחות תקינות בכל המושבים

רישיון להסעת תלמידים

אישור קצין בטיחות בתעבורה

ציוד עזרה ראשונה

אלונקה

מיכל שתייה לחירום

מיקרופון תקין

שמיכת מילוט

פטיש חירום לשבירת חלונות

הערות: _____

5. בצע את הבדיקות הבאות:

בדוק שיש מספיק מקום לישיבה לכל הנוסעים

בדיקת חפץ חשוד בתא מטען

בדיקת פנים האוטובוס (כולל מתחת למושבים)

בדיקת שלמות האוטובוס, המושבים, החלונות וכו'...

6. אירועים מיוחדים בנסיעה או לקראתה _____

7. נקודת יציאה _____ שעת יציאה _____ שעת סיום _____

8. האם נשכח ציוד בגמר הנסיעה? _____

חתימה

נייד

תפקיד

פרטי הבודק

בהצלחה!

מחלקת מפעלים

אוגדן הבטיחות – תנועת הנוער ה"מכבי צעיר" מחלקת מפעלים

פרק 3 – פעילות מחוץ למתחם הסניף

1. פעילות במרחב בית-הספר/ מוסד חינוכי, רשותי

כל פעילות, המתבצעת בבית הספר (בין אם לפרסום פעילות מסוימת ובין אם כשיתוף פעולה עם בית-הספר) תתואם ותאושר עם הנהלת בית הספר בכתב ומראש. יש לוודא כי בתיאום מופיע פירוט מלא של כל הפעילות שמתכננים לבצע. ככלל, כדאי להיפגש עם הנהלת בית הספר עוד בתקופת החופש הגדול ולתכנן את כלל הפעילויות המשותפות שיתקיימו בשנת הפעילות. חשוב לדעת "לנצל" את מערכת היחסים שתהיה טובה ומועילה לשני הצדדים ולא להתייחס אל בית הספר כאל מקום בו באים לגייס חניכים ותו לא.

שימו לב! פעילות במתחם בית הספר מחויבת בכל כללי הבטיחות הנהוגים בפעילות התנועה ובתוכם הימצאות מבוגר אחראי מתודרך ובקיא בפעילות, תדרוך המדריכים אודות הסכנות בפעילות, ניהול סיכונים וסקר בטיחות מקדים לפני תחילת הפעילות.

עלינו לתת את הדעת על מספר שאלות חשובות בבואנו לקיים פעילות בשטח בית הספר:

- מה נרצה להשיג? גיוס, כיף, העשרה, שיתוף פעולה וכו'...
- איזה פעילות נכון לקיים? הפנינג, הפעלות כיתה, הפסקה פעילה, תחנות מחנאיות וכו'...
- כמה זמן עומד לרשותנו? אילו תנאים פיזיים קיימים? (חצר, מגרש, מוצל/ לא מוצל, דשא, כיתה וכו'...)
- האם הפעילות מלכלכת/ מפריעה/ יוצרת המולה ובלאגן?
- כיצד ניתן לרתום את צוות בית הספר לפעילות? את החניכים?
- מי מעביר את הפעילות?
- מי אחראי לבטיחות הילדים בזמן הפעילות? כיצד צוות בית הספר עוזר לנו בכך?

1 א'. בנייה מחנאית, פעילות בהפסקה:

- יש לתאם ולקבל אישור ספציפי בכתב מהנהלת בית-הספר לקיום בנייה מחנאית בשטחם.
- במסגרת התיאום יש לתת את הדעת על הימצאותם של המבנים המחנאים ללא השגחה מחוץ לשעות הפעילות של בית הספר..
- כל נוהלי הבנייה המחנאית התנועתיים חלים גם בבנייה מחנאית במרחב בית-הספר. יש לקרוא ולהכיר את נוהל בנייה מחנאית ואת כללי הבטיחות הנלווים לו.
- לאחר השימוש יש לפרק את המבנה מיד ולא להשאירו בשטח בית הספר.
- אין להשאיר את הציוד המחנאי במרחב בית-הספר אלא באישור הנהלת בית-הספר ובתוך חדר נעול ללא גישה של תלמידים.
- רכז/ת הסניף יבחנו את הפעילות המתוכננת ב"משקפים בטיחותיות" ויאשרו, ישנו או יפסלו תחנות מסוכנות.
- רכז/ת הסניף יאשר את השימוש בתחנות לפני תחילת הפעלתן בשטח.
- לכל תחנה יוגדר חבר שכבה בוגרת אחראי להפעלתה ולתדרוך המשתתפים.
- הדלקת אש תיעשה באישור בכתב מבית-הספר ולפי כללי הבטיחות, המופיעים באוגדן הבטיחות בפרק זה ובחוזר מנכ"ל משרד החינוך.

1 ב'. פעילות בכיתות:

- יש להקפיד שהפעילות בכיתות לא תסכן את החניכים.
- יש להקפיד שהפעילות בכיתות לא תפגע/ תהרוס את תכולת הכיתה.
- חל אישור טיפוס על ריהוט הכיתה (גם אם הדבר במסגרת משחק או פעילות).
- דאגו לתכנן את הפעילות כזאת שתתאים לאופי של ישיבה בכיתה.
- תאמו עם המורה של אותה כיתה את הפעילות הספציפית אותה ברצונכם לקיים.

אוגדן הבטיחות – תנועת הנוער ה"מכבי צעיר" מחלקת מפעלים

2. פעילות בבית החניך

- על רכז/ת הסניף לקבל את אישור ההורים אשר בביתם מתוכננת להתקיים הפעילות.
- בפעילות זו יימצא מבוגר אחראי (ניתן להיעזר באחד ההורים).
- מרכז הסניף יתדרך את המדריך האחראי בדבר התנהגות נאותה בבית החניך. ומה עליו לעשות במקרה ונתקל בבעיה/מקרה חירום.
- בפעילות זו אין להדליק אש, ואין לבצע פעילות ברמת סיכון גבוהה. אופי הפעילות צריך להיות "רגוע" ומתאים לפעילות בתוך בית.
- על המדריך להודיע לרכז/ת הסניף על התחלה וסיום הפעילות.
- יש לעדכן את הורי החניכים היכן עוברת הפעילות ולקבל את הסכמתם.
- יש לתת את הדעת על כך שהחניכים לא בהכרח מכירים את דרכי ההגעה אל הבית, ועל כן על המדריך צריך לוודא שכל החניכים יודעים להגיע או שהוריהם מביאים אותם במכונית.

3. פרסום חוצות, תליית שלטים ומבצעי פרסום

- פרסום חוצות על-גבי לוחות מודעות ייעשה במקומות המורשים לכך בלבד והמאושרים על-ידי הרשות המקומית.
- חל איסור לתלות שילוט הדורש טיפוס וכמו כן חל איסור על תלייה על עמודי חשמל.
- פעילות זאת מחייבת הימצאות מבוגר אחראי.
- המבוגר האחראי יכנס את המשתתפים, יתדרכם אודות המשימה ואודות הסכנות הצפויות.
- במידה ויש צורך בהתפצלות יש לדאוג כי החוליות המתפצלות מונות לפחות 3 אנשים וכי באמצעותם סלולארי טעון ומספר הטלפון של המבוגר האחראי למקרה הצורך.
- יש לקבוע נקודת התחלה ונקודת סיום ולערוך מפקד שמי ביציאה ובסיום.

4. פעילות בשטח ג (ראה הגדרות שטחים בפרק 1)

- יש להקפיד על קיום כל כללי הזהירות בדרכים בתנועה אל היעד ובחזרה (ראה פרק 2)
- פעילות זו תיעשה רק במקום שנבדק ואושר ע"י רכז/ת הסניף לפני הפעילות ונמצא מתאים לפעילות: ללא בורות, מערות, ירידות תלולות, גדרות תיל ומפגעי בטיחות אחרים.
- על המדריך להיות מצויד בטלפון סלולרי טעון ובמספר הטלפון של הרכז/ת למקרה הצורך.
- יש לקבוע נקודת התחלה ונקודת סיום ולערוך מפקד שמי ביציאה ובסיום.

אוגדן הבטיחות – תנועת הנוער ה"מכבי צעיר" מחלקת מפעלים

פרק 4 – בנייה מחנאית

1. נוהל בנייה מחנאית

מי מאשר	הגדרה	סוג מתקן
רכז הסניף	<ul style="list-style-type: none"> מתקן מחנאי שלא עולה בגובהו על 2 מ' סטטי לא עולים עליו 6 אנשים בו זמנית 	מתקן מחנאי פשוט
רכז הבטיחות הארצי	<ul style="list-style-type: none"> מתקן מחנאי שגובהו מעל 2 מ' ומתחת ל 4 מ' סטטי לא עולים עליו 6 אנשים בו זמנית 	מתקן מחנאי
רכז הבטיחות הארצי לאחר התייעצות עם מהנדס אזרחי/ קונסטרוקטור המתמחה בתחום הבנייה המחנאית	<ul style="list-style-type: none"> מתקן הגבוה מ 4 מטר (עד 6 מטר). מתקן בעל תכונות קינטיות (אחד או יותר מחלקיו נעים). מתקן עליו נמצאים בו זמנית יותר מ 6 אנשים. 	מתקן מחנאי הנדסי

אחראי מבנה (בוגר אחראי)

- בכל מקרה של הקמת מתקן מחנאי הנדסי מחויב בבוגר אחראי בעל ידע – שמונה ע"י רכז הסניף.
- על אחראי המבנה להיות בעל ניסיון של שנה לפחות – בהתאם לדרישות חוזר מנכ"ל משרד החינוך.
- נוכח לכל אורך תהליך הבניה: הכנה, הקמה, שימוש ופירוק המתקן המחנאי.
- על אחראי המבנה לאשר את המעבר לשלב הבא במתקן עליו הוא אחראי (הסנדות והחבלים, מעבר משלב בניית הקלפים לשלב הרמת המתקן וכו').
- אחראי הבנייה יכתוב ויגיש את 'תיק המבנה' למחלקת מפעלים ביום התחקירים המיועד לכך, ויקבל יעוץ והנחיות קונסטרוקציה ממהנדס / קונסטרוקטור.
- מוכשר בהובלת צוות ובעל סמכות לביצוע והנחיית נהלים, בנייה והנחיות עבודה.
- קרא ומכיר את חוזר מנכ"ל ונהלי התנועה.

מפעיל מתקן בזמן השימוש

- בוגר שעבר תדריך אצל אחראי המבנה, והיה שותף בבניית המתקן – בנוכחות א.מבנה בשטח.
- על כל מתקן לפחות שני מפעילים. על מתקן גבוה יש למקם את המפעילים בחלקו העליון והתחתון.
- עליו לקיים בקרה של החניכים העולים על המתקן ולוודא התאמה לשימוש המתקן.
- עליו לחדול את השימוש במקרה בעיה.
- לתדרך ולהסביר לחניכים כיצד משתמשים במתקן לפני השימוש.

אישור הקמת מתקן מחנאי הנדסי

- הקמת המתקן תאושר בפגישה (תחקיר מקדים) במחלקת מפעלים.
- האישור יכלול התייעצות עם מהנדס/ת אזרחי רשום.
- האישור יכלול מעבר על 'תיק מבנה', דגם שיפודים מוקטן וחווית דעת המהנדס/ת.

אוגדן הבטיחות – תנועת הנוער ה"מכבי צעיר" מחלקת מפעלים

איך מגיעים לתחקיר מהנדס

- על רכז הסניף והאחראי על המבנה להיות נוכחים בתחקיר.
- תיק מתקן מחנאי מלא.
- דגם בקנה מידה של 1:20 העשוי שיפודים על פי ההנחיות שלהלן:
- יש לעשות הפרדה בין שיפודים המייצגים סנאדות לבין אלה המייצגים בוסים (צבע שונה), משטח הדגם צריך להיות מרוצף במשבצות של 3 ס"מ, במידה ויש מנגנונים יש להציג אותם בדגם, יש לסמן על כל שיפוד את האורך שלו במציאות.
- שרטוט המתקן על דף משבצות בהתאם לקנה מידה או בתוכנת סקטשאפ.

אישור ובקרה בהקמה

- בכל שלבי בניית המתקן חובת נוכחות של 'אחראי מבנה'.
- א. מבנה מאשר מעבר בשלבים הבאים:
 - אישור שימוש בחבלים, סנדות וציוד עזר תקינים ← תחילת בנייה.
 - אישור קלפים על הקרקע ← תחילת הרמת קלפים לגובה.
- סבב בטיחות שוטף על העבודה בגובה.
- בכל מעבר שלב חובת נוכחות ואישור אחראי מבנה.
- בבדיקה "טרום שימוש ראשוני" חובת נוכחות של רכז הסניף. במידת הצורך, גם על ידי חבר הנהלה.

שלב ההקמה

- יש לתדרך כל חניך, מדריך או רכז אשר משתתפים בבנייה המחנאית בכל יום עבודה.
- חובת המצאות ערכת עזרת ראשונה ומע"ר /חובש מוסמך בקן בזמן הבנייה והשימוש במתקן.
- אחראי הבנייה יהיה נוכח לכל אורך הבנייה. יש לפעול ע"פ הנחיותיו. (במחנה: רכז הבטיחות בשטח).
- יש לפעול על פי ההנחיות והתיקונים המאושרים ב'תיק המתקן'.
- אין לחרוג מתכנית העבודה המאושרת ללא אישור של רכז המפעלים.
- המעבר בין השלבים הבאים חייב אישור של א. מבנה טרום תחילת עבודה, בניית קלפים – הרמתם, לקראת שימוש ראשוני.
- יש להגדיר מתחם בנייה למתקן, עליו להיות מתוחם. רק לצוות הבנייה מותר להיכנס לשטח ההקמה.
- אין לבנות מתחת או בסמוך לקווי חשמל או קווי טלפון.
- יש לנקות את השטח מאבנים, יתדות באדמה ומכל עצם או חפץ היכול לסכן את החניכים.
- יש להגדיר מתחם ציוד ולגדר אותו. יש למנוע נפילת ציוד.
- בסיס המתקן יהיה מרובע בין 2X2 מטר ל4X4 מטר (לא כולל חצובות או משולשים).
- יש לתלות שלט בכל צד של המתקן: "אין כניסה לחניכים ללא ליווי מדריך"
- על כל מתקן הגבוה מ-4 מטר (ולא יותר גבוה מ-6 מ') לא יעלו יותר מ-6 אנשים (450 ק"ג) ובהתאם להוראות מהנדס שהנחה את בניית המבנה.
- יש לבנות את המתקן כך שלא תוכל להיות נפילה של למעלה מ-2 מטר.
- בלילה (ובחושך) ניתן לבנות על הקרקע בלבד, לאחר תדריך לילה, באזור מואר ובאישור רכז הסניף.
- הבנייה היא באמצעות חבלים בלבד.
- שימוש בצינורות PVC/מתכת וגלגלות יאושרו כבר בשלב התחקיר המקדים.
- התקנת חשמל תהיה ע"י חשמלאי מוסמך במתח של 24 וולט בלבד (אסור 220 וולט!).

אוגדן הבטיחות – תנועת הנוער ה'מכבי צעיר' מחלקת מפעלים

קודי התנהגות

- על כל מי שלוקח חלק בבנייה לישון לפחות 6 שעות בלילה לפני ולנוח לפחות שעה בצהריים.
- עבודה בנעליים סגורות וכובע – חובה!!
- סנדה תיגרר על הרצפה או תינשא ע"י שני חניכים משני צדיה.
- חל איסור להשתמש בסכין יפנית ואולר. ניתן להשתמש בסכין "סלט" משוננת או המסור של הלדרמן בלבד! חיתוך החבל יעשה על סנדה ולא באוויר.
- יש לדאוג להפסקת שתייה כל 20 דקות והפסקת מנוחה של 15 דקות כל שעתיים. יש לאכול 3 ארוחות ביום.
- בשימוש בהלמניה יעשה ע"י שני חניכים, תיאום מספר מכות וקריאה של הספירה בקול רם בהתאם להנחיות התנועה.
- תקיעת יתד: חניך אחד מקבע ברגליו ותוקע באדמה.
- העבודה בגובה של למעלה מ2 מ' תעשה עם רתמת גוף תקנית בלבד.
- בעבודה בגובה יש להעדיף ישיבה על פני עמידה – זה יציב יותר.
- על בעלי כובע מצחייה בעבודה בגובה לעבוד עם כובע הפוך (מצחייה אחורה).
- יש לכבות את המוזיקה בשלב העבודה בגובה.
- בשלב הרמת הקלפים:
- נוכחות א. מבנה ורכז הסניף בהרמת הקלפים ועד קיבועם ע"י עיגון (בזנ"טים, יתדות, עצים) היתרים.
- יש לכבות את המוזיקה.
- הנחיות הבטיחות והזזת הקלף והיתרים ניתנות ע"י אחראי מבנה.
- יש לעגן את היתרים בנקודה הגבוהה ביותר הניתנת לעיגון. על מנת למנוע נפילות, מעידות, חניקות וכו'.
- אחרי עיגון היתר לבזנ"ט יש לעטוף את הבזנ"ט מיד במזרן על מנת למנוע חתכים ופציעות וסימון בסס"ל.
- אין להישען על היתרים בשום מקרה: לא בטיפוס לגובה ולא בעמידה על הקרקע.
- לקראת דמדומים:
 - יש לוודא סימון בסס"ל של כל היתרים.
 - יש לוודא שכל הבזנ"טים והנקודות החדות עד גובה 2 מטר מכוסים במזרן.
- יש לאסוף את כל הציוד הנותר בשטח למחסן הציוד.
- יש לתדרך את החניכים והבוגרים הבונים את המתקן על הפסקת הבנייה בגובה ותדרוך להמשך הבנייה בחושך (בניית קלפים על הקרקע, קישוט המתקן וכו').

כללי מבנה

- העלייה לגובה המתקן תעשה על ידי סולם מחנאי (עד 2 מטר) בעל שלבים במרווח של עד 40 ס"מ, המוצמד ומאובטח למתקן.
- במידה ויש צורך בעלייה, שלא בדרך של סולם, חייבת להיות נקודת אחיזה ליד כל 1 מטר (מעקה)
- על המתקן להיות מעוגן לנקודת עגינה (עץ, בזנט, יתד) בהתאם לצורך ולשימוש.
- המבנה יעוגן לקרקע באמצעות בזנטים ויתדות מקבילים לחצובות או לבסיסי המבנה במידה וניתן להשתמש בעץ (כמובן מספיק חזק) כחלק מהמבנה, יש לעשות זאת.
- קיימת עדיפות לכפיתה לעץ מאשר לסנדה.
- בשטח יש לבחון איזה שטחים (גם שטחים משולשיים) יש להקטין באמצעות חיבור סנאדות נוספות. (אם יש ספק אין ספק)
- יש לשים לב תוך כדי הבנייה לנקודות עומס במתקן ולחזקן ע"י סנדות מקבילות.

אוגדן הבטיחות – תנועת הנוער ה'מכבי צעיר' מחלקת מפעלים

- אסור שיהיו פינות חדות/ בולטות במבנה מתחת לגובה 2 מטר.
- במידה וקיימת שינה על המתקן:
 - מעל 50 ס"מ מחויב מעקה מכל צדדיו, המונע גלגול ונפילה.
 - לא יעלה בכל מקרה על גובה 1.5 מטר
 - יהיה חד קומתי – כלומר, לא יבנו מעליו מבנים.
- קשר בסיסי לסנדה יהיה תמיד קשר מוט והכפיתות יהיו: מרובעת, מוצלבת, שמינית, מקבילה ורצה.
- סיום הכפיתה על ידי חניקה וקשר מוט.

תקינות ציוד וכלי העבודה

- אחראי המבנה יערך בדיקת תקינות לכל הסנדות המיועדות לשימוש במתקן:
 - ויזואלית: חזקות, ללא ריקבון, תולעים או סדקים.
 - פיזית: ניסיון לכופף את הסנדה מול גדר.
- יש לעבוד עם ציוד בנייה מאושר ותקני:
 - **בזנ"טים**: לחיזוק המתקן יש להשתמש בבזנ"טים בין 200-20 ס"מ.
 - **סנדות**: אורך הסנדות יהיה 6-1 מטר ובעובי 12-5 ס"מ.
 - **חבל**: ניתן להשתמש בחבלים בעובי 12-4 ס"מ העשויים סיזל או פלסטיק. אין לקיים שימוש חוזר בחבלי סיזל, חבלי פלסטיק עד 5 שנים (ובהתאם להוראות היצרן).
- על ציוד עזר לבנייה להיות תיקני ומאושר על ידי רכז הסניף:
 - **מעדר**: על הקט להיות שלמה ולא סדוקה.
 - **מסור**: המסורית צריכה להיות שלמה וללא שיניים שבורות.
 - **רתמה**: רתמת גוף מלאה ותקנית בלבד.
 - **הלמניה**: יש להשתמש בהלמניה בעלת 2 אוזניים תקינות, עגולה ושהחלק ההולם עגול ואינו חורג מגבולות השרוול.

שלב השימוש

- חובת הימצאות ערכת עזרה ראשונה ומע"ר / חובש מוסמך.
- המדריך האחראי יהיה הראשון לשימוש המתקן בנוכחות רכז הסניף וחבר הנהלה (במידת הצורך).
- רכז הסניף וחבר הנהלה (במידת הצורך) מאשרים את השימוש במתקן אל מול התכניות ואל מול אופי המתקן בשטח: יציבות, חוזק, ולאחר סקר סיכונים.
- מפעילים: על כל מתקן להיות מופקדים לפחות שני בוגרים מוגדרים שהיו שותפים לבנייתו. המתודרכים על ידי אחראי המבנה. במתקן גבוה ימוקמו בתחתית המתקן ובחלקו העליון.
- יש לציין על שלט ברור: את גיל החניכים המורשים עלייה וכמות החניכים המרבית המותרת במתקן בהתאם להוראות המהנדס שהנחה את המתקן.
- יש לייצר רשימת בדיקה יומית לתקינות כל מתקן ← יש לאשר רשימה זו מדי בוקר, צהריים וערב.
- החל מדמדומים ראשוניים אין לעלות מעל 2 מטר על כל מתקן.
- אין לפרק את היתרים / עוגנים ללא אישור א. המבנה.

אוגדן הבטיחות – תנועת הנוער ה"מכבי צעיר" מחלקת מפעלים

שלב הפירוק

- חובת הימצאות ערכת עזרה ראשונה ומע"ר / חובש מוסמך.
- יש לתדרך את כל המשתתפים בפירוק. התדריך תופס רק למתקן אחד – כולל דגשים למתקן הספציפי – וליום עבודה אחד.
- אחראי הבנייה יהיה נוכח לכל אורך הפירוק, יש לפעול לפי הנחיותיו בשטח.
- יוגדר מתחם הפירוק ויסומן. יוגדר צוות פירוק לכל מתקן ורק לו מותר להיכנס לשטח הפירוק.
- מתקן הגבוה משני מטר יפורק לאור יום בלבד.
- העבודה בגובה של למעלה מ'2 מ' תעשה עם רתמת גוף תקנית – יש לשים לב שלא לרתום את הרתמה לסנדה אותה מפרקים.
- אין לשבת או להישען על סנדה אשר אותה מפרקים.
- הפירוק יעשה בשלבים – מהחלק העליון לתחתון. הכפיתות המרכזיות יפורקו אחרונות, והפוך מסדר הבנייה.
- יש לשים לב שלא מפרקים את הכפיתות המרכזיות לפני שפורקו כפיתות המשנה.
- על בעלי כובע מצחייה יש לעבוד עם כובע הפוך (מצחייה אחורה) לכל אורכו של הפירוק.
- אין לזרוק / להשליך סנדות מהגובה אל הקרקע אלא להורידן ידנית.
- אין להפיל קלפים.
- אין לחתוך חבלים ללא אישור אחראי המבנה. בחיתוך חבל בסכין יש לשים לב לאצבעות, לעיניים ולבוגרים אחרים.
- אין לחתוך באמצעות חיבור הסכין למוט הארכה.
- יש לכבות את המוזיקה.
- בשלב הורדת הקלפים:
 - נוכחות א. מבנה ורכז הסניף בהורדת הקלפים.
 - הנחיות הבטיחות והזזת הקלף והיתרים ניתנות ע"י אחראי מבנה.
 - אחרי פירוק היתר מהבזנ"ט יש לחלוף את הבזנ"ט מיידית על מנת למנוע חתכים ופציעות.
- בתום הפירוק יש לסרוק היטב את השטח.

לבוש חובה

- **חולצה** - חובה ללבוש חולצה שתכסה בצורה מקסימאלית את הגוף ותגן מפני נזקי השמש.
- **נעליים** – חובה לנעול נעליים סגורות.
- **כובע** – חובה לחבוש כובע במהלך כל שעות היום מחוץ למבנים.
- **קרום הגנה** - יש למרוח את הגוף בקרום הגנה, גם הכהי העור שבנינו.
- **שתייה** - חובה לשותות כ- ליטר וחצי לשעת עבודה בשמש.
- **אין להרטיב את הראש במים או לבזבז מים לשווא!**

בטיחות בכלי עבודה

- עלינו להיות בקיאים בשימוש ובהפעלת כלי העבודה בהם נשתמש למען בטיחות העובד.
- סכין לחיתוך חבל- יש לעבוד אך ורק עם סכין מטבח פשוטה ללא שפיץ ומשוונת, אין להשתמש בסכין יפנית!
- כיוון החיתוך הוא מהגוף החוצה וכלפי מטה. יש לוודא כי אין שום אדם העומד בטווח פגיעה מהסכין. בסיום השימוש יש להניח את הסכין במקום שלא מהווה סכנה לאחרים.
- פטיש 5 ק"ג – על הפטיש להיות שלם. הפטיש חייב להיות מחובר למוט עץ או ברזל שאינו פגום. אין להניף פטיש מעל גובה הכתפיים. יש לוודא שידי התוקע רחוקות מראש הפטיש, בעוד שאוחז הבזנט רחוק מאזור המכה של הפטיש. כמו

אוגדן זה הינו תמצית ההנחיות והוא אינו מהווה תחליף לחוזר מנכ"ל משרד החינוך

אוגדן הבטיחות – תנועת הנוער ה"מכבי צעיר" מחלקת מפעלים

כן, יש להרחיק את הראש ככל הניתן מאזור החבטה. אוחזו היתד ישתמש בכפפות עבודה. יש לכסות ולרפד את היתד בעזרת ספוג ולסמנו על ידי סס"ל. אין לתקוע בזנט לבד.

- הלמנייה - חובה לתקוע בזוג. יש לקבוע את כמות הדפיקות הרצויה מבעוד מועד ולהכריז על הספירה בקול רם. אין לזרוק את ההלמנייה בסוף השימוש. יש להוריד את זווית הבזנט לגובה נמוך על מנת להלביש את ההלמנייה. יש לוודא שהידיות מרותכות היטב לשרוול ההלמנייה. יש להקפיד על שימוש בכפפות עבודה. אורך ההלמנייה יהיה מעל 80 ס"מ וקצה ההלמנייה צריך להיות מעוגל (ללא פינות חדות).
- סולם – ראה נוהל עבודה בגובה.
- חולץ בזנטים - משמש לחליצת יתדות ובזנטים שבאדמה בלבד. בחולץ יש לזכור כי אסור לידיים להיות ליד ה- כ' שחולצת בעת החליצה. אסור לשבת על מוט המנוף או להשתמש בו כפטיש.
- מסור- יש להשתמש במסור עץ לאדם יחיד בלבד. בעת פעולת הניסור יש להרחיק את היד שלא מנסרת כמה שאפשר מהמסור.

חל איסור על שימוש בכלי עבודה חשמליים למעט במקרים בהם ניתן אישור מיוחד והפעולה מתבצעת ע"י אדם מבוגר.

דגשים כלליים

חל איסור להשתמש בכלי עבודה שאינך בקיא בתפעולם.

אין לזרוק או להניח כלי עבודה בשטח.

בכל יום עבודה ימצא רכז/ת הסניף ויוודא ביצוע נוהל זה.

בתחילתו של כל יום עבודה יועבר תדריך בטיחות לכל המשתתפים ביום העבודה ע"י אחראי יום העבודה.

יש ליידע את מנהל יום העבודה בכל נקודת תורפה בטיחותית או מפגע בטיחותי.

בכל יום עבודה סניפי יהיה אחראי בטיחות סניפי. על האחראי בטיחות להסתובב בשטח העבודה לאתר מפגעים או כשלים בטיחותיים, ולסכל את המפגעים. - "להקדים תרופה למכה".

אם יימצא מפגע בטיחותי שדורש טיפול מקצועי (חשמל, מבנה וכדומה), על המבוגר האחראי להרחיק את כולם מהאזור ולדאוג לבודד את המפגע מכל בוגרים וחניכים עד לטיפול הבעיה.

תדרוך לפני עבודה בגובה על מיתקן מחנאי

- התדרוך יתבצע על ידי מנהל העבודה .
- התדרוך יתבצע בשטח העבודה .
- התדרוך יתבצע עם ציוד על המטפסים .
- בדיקת הכשרה - כל מי שעובד בגובה חייב לעבור הדרכה תנועתית.
- בדיקת כשירות - על העובד להיות מיומן בכפיתות וחיבורים ברמה גבוהה .
- בדיקת כשירות – העובד מרוכז ערני ובריא לעבודה מסוג זה .
- בדיקת כשירות- העובד לבוש בציוד עבודה (נעליים סגורות , כובע , חולצה) .
- קשר עין וקשר קול – חובה על העובדים והמנהל להיות בקשר מתחילת עלייה על המיתקן ועד ירידה מהמתקן .
- ציוד עזר – העבודה בגובה היא עם כופתים חתוכים לפי מידה מגולגלים בתוך שק העבודה וסכין לחיתוך קצוות ושרכים. הסכין משופצרת לשק העבודה .
- עיגון – חובה לעגן את עצמך רק לסנאדות שמחוברות בשני נקודות לפחות הן בצורה אופקית בלבד למעט מקרים חריגים ובהם ניתן לעגן בצורה אנכית על ידי קשר מוט.

אוגדן הבטיחות – תנועת הנוער ה"מכבי צעיר" מחלקת מפעלים

העלאת סנאדה לגובה

- על המטפסים להתמקם בנקודות העבודה.
- המטפסים משלשלים למנהל העבודה (שנימצא למטה את שני חבלי ההעמסה).
- המטפסים קושרים את קצה החבל אל הסנאדה הקרובה אליהם.
- מנהל העבודה קושר את הסנאדה הרצויה בשתי צדדיה בניסיון לאזן נכון את משקלה בין שני החבלים.
- באישור מנהל העבודה מעלים לאט המטפסים את הסנאדה עד למיקום העבודה.
- אין ללפף את חבל ההרמה על היד!
- בזמן העלאת הסנאדה אין אנשים תחת אזור העבודה (כולל מנהל העבודה).

עבודה על סולם

- העבודה על סולם היא בזוגות בלבד.
- על הסולם להיות תקין (ת"י 1847) ומאושר על ידי רכז הבטיחות הארצי.
- יש להציב את הסולם מאוזן ועל מקום יציב וישר.
- חובה לעבוד לפי תקן הסולם (עפ"י הוראות יצרן הסולם, כל סולם לגופו).
- עלייה על הסולם מחויבת בלבוש רתמה.
- שלב ראשון יש לחבר את הקצה העליון של הסולם אל המבנה/ העץ, בזמן העלייה הראשונה חובה על מספר שתיים להחזיק את הסולם בבסיסו.
- לאחר חיבור הסולם מספר 2 לא מחויב להחזיק את הסולם (באישור המטפס) אך חייב להיות בקשר עין וקול עם המטפס.
- בזמן ביצוע העבודה על המטפס להתחבר לסולם בלבד.

מנהל עבודה בגובה

- מנהל עבודה בגובה הוא מנהל המיתקן שעבר הכשרה בעבודה בגובה. משימותיו הן:
- בקשת אישור לעבודה מסוג זה מרכז הסניף.
 - תדרוך נהלי בטיחות בגובה של המטפסים.
 - בדיקת שטח העבודה, ואישורו לעבודה מסוג זה.
 - תדרוך שלבי העבודה.
 - בדיקת הציווד ולבושו.
 - בדיקת יציבות המיתקן לפני עליית המטפס.
 - תזמון העבודה בין מספר אחד ומספר שתיים.
 - אבטחת שטח הסיכון.
 - קריאה לחילוץ במקרה הצורך.
 - בקרת בטיחות וראיה רחבה של כל האזור.
 - אחראי ראשי לכל בעיה שנגרמת.
 - ידוע רכז הסניף על סיום עבודה בגובה

אוגדן הבטיחות – תנועת הנוער ה"מכבי צעיר" מחלקת מפעלים

2. נוהל הכשרת עבודה בגובה

מטרות הנוהל:

1. שמירה על חיי בוגרי, חניכי ומבוגרי התנועה.
2. קביעת סטנדרט נהלי העבודה בגובה בתנועה.
3. יישור קו לגבי ביצוע ההכשרות, סמכויות ואישורים.

עולם העבודה בגובה הוא עולם "מקצועי" מאוד ונהוג לתפוס אותו כמסובך אך לא כך הדבר. בעזרת המשגת "שפה אחידה", מושגים ברורים ומעט אימון וניסיון ניתן יהיה לפעול בשדה העבודה בגובה באופן בטוח ונכון.

מרכיבי העבודה בגובה בתנועה:

- בנייה מחנאית, טיפוס ועבודה עם רתמה
- עבודה עם סולם

על מנת לשמור על בטיחותנו, נגדיר מספר כללים בסיסיים:

1. מרכז הסניף ורכז הבטיחות הסניפי יעברו הכשרת עבודה בגובה מקצועית אחת לשנה.
2. יבנה סילבוס (תכנית הכשרה) תנועתית להכשרת עבודה בגובה על ידי מחלקת מפעלים וייוצר יישור קו תנועתית לגבי תכנית ההכשרה, התכנים, משך ההכשרה ועוד... ויופץ לרכזי הסניפים.
3. לקראת מחנה הקיץ- יתקיים ריענון הכשרת עבודה בגובה לכל בוגרי הסניף.
4. בכל פעילות המעורבת בה עבודה בגובה יתקיימו הכללים הבאים:
 - רכז הסניף ורכז הבטיחות הסניפי יעבירו הכשרה (על פי תכנית ההכשרה התנועתית) לכלל הבוגרים המיועדים להשתתף בפעילות.
 - בתחילת כל יום עבודה בגובה, יעביר רכז הבטיחות/ רכז הסניף ריענון נהלים והנחיות למשתתפים בעבודה.
 - רכז הבטיחות הסניפי יפקח בפועל באופן קפדני על ביצוע הנחיות העבודה בגובה גם בפעילות עצמה.
 - רכז הסניף יקבל את אישורו של רכז הבטיחות התנועתית לפני כל קיום הכשרת עבודה בגובה בסניף.

אוגדן הבטיחות – תנועת הנוער ה"מכבי צעיר" מחלקת מפעלים

3. קטיף בוסים

קטיף בוסים הוא אחד מהימים היותר מסוכנים במהלך שנת הפעילות. לכן, נשמור על כללי הבטיחות הבאים:

חוס והתייבשות:

מתקיימת עבודה בשעות החמות של היום ולכן:

- כולם עם כובעים על הראשים.
- לשתות הרבה מים (בקבוקים אישיים + ג'ריקאנים מפורזים) – הפסקות שתייה יזומות.
- יש להגדיר הפסקות מנוחה יזומות ולעשות סבבי מנוחה לבוגרים מידי פעם – בצל!
- יש להימרח בקרם הגנה ומומלץ לשים משקפי שמש.

לבוש:

- בשדות יש סבכים ושיחים, לעיתים גם קוצים, לכן יש ללבוש:
- מכנסיים ארוכים וחולצה שלמה! – לא קרועה, לא גופייה.
- נעלי עבודה גבוהות – לא נעלי בד (אולסטאר וכו'..)

מזיקים:

- בשדה ישנם חרקים וזוחלים שונים, לא להתקרב/ לגעת.
- ביגוד ארוך יחסוך מאיתנו עקיצות ופציעות.

סביבת עבודה:

- הבוסים צומחים בד"כ באזורי ואדיות (מקורות מים), לכן לעיתים האדמה תהא רטובה/ לחה, יש לשים לב לבורות בשטח.
- לא להתקרב לכבישים, על הציר שבו אנו קוטפים יש סיכוי שיעברו טרקטורונים.
- להיזהר משבבים/ שאריות בוסים וקוצים, בוס שנקטף להניח על הרצפה כדי למנוע מצב של "השתפדות".
- וואדיות לעיתים מלא במי שפכים (ירוקים) – זהירות לא לגעת, לא לטבול וכמובן לא לשתות!

כלי עבודה:

- כלי העבודה בהם אנו נשתמש הם: מסור בוסים, מזמרה וסכיני מטבח לחיתוך החבלים.
- אין להשתמש במכשירים חשמליים כגון מסורים חשמליים על כל סוגיהם.
- שימוש נכון בכלי העבודה - פתיחה וסגירה נקייה של הכלי – לא בכוח, אלא במוח. על רכז הסניף לערוך הדגמה לאיך עובדים נכון עם כל כלי וכלי.
- יש לחתוך את הבוס מחלקו התחתון.
- לשים לב שהבוסים לא נופלים על חברי הצוות שסביבנו.
- בחיתוכים – לבדוק שאני או חבריי לא בסכנת פציעה.
- יש לקיים מרווחים בין אדם לאדם על מנת למנוע פציעה הנגרמת ע"י שימוש מכלי אדם אחר.
- יש לחתוך את הבוס עם הכלי בשימוש לכיוון חוף הגוף ולא לנסר את הבוס לכיוון הגוף.
- יש להשתמש בכפפות עבודה.

פציעות:

- יש להזמין חובש מוסמך שישתובב בשטח הקטיף, במקרה של פציעה ניתן וצריך לפנות אליו ואל רכז הסניף
- יש לדאוג לרכב פינוי הנמצא במקום במהלך כל הפעילות.
- במקרה חירום יש לפנות לבית החולים הקרוב ע"י רכב פינוי שיהיה במקום/ אמבולנס.

אוגדן הבטיחות – תנועת הנוער ה"מכבי צעיר"

מחלקת מפעלים

העמסה + פריקה:

- לפני העמסת/פריקת חבילות הבוסים יבוצע תדריך ע"י רכז הסניף.
- יש להגדיר אחראי העמסה/פריקה.
- תכנון התהליך מראש: מיקום, כניסת המשאית, אופן העמסה, סידור חבילות הבוסים מראש.
- כיסוי ואבטוח הבוסים לאחר ההעמסה- יש לוודא כי אין בוסים בולטים.
- ליווי רגלי למטרת הכוונה בנסיעה שגרתית ונסיעה לאחור (המלווה יהיה מבוגר בלבד).
- פריקה: הגדרת אחראי, הגדרת נק' פריקה (נוחה!), בקרה.
- יש להרכיב חבילות לא גדולות מדי ולא כבדות מדי על מנת שיהיה קל להעמסה ופריקה.
- יש לקשור את החבילות ב-3 נק' (התחלה, אמצע וסוף) – בעזרת לולאות.

הנחיות כלליות:

את הבוסים יש לקטוף אך ורק במקומות המורשים לכך ועל-פי תיאום עם מחלקת מפעלים ועם פקח השמורה ו/או בעלי השטח שבו קוטפים.

- כל המשתתפים בקטיף מחויבים להביא אישור הורים.
- לפני הקטיף עוד בסניף ובהגעה לשטח הקטיף לבצע תדריך בטיחות לכלל המשתתפים בקטיף.
- לכל קטיף יש לארגן הן אישור מוקד טבע והן אישור תנועת.
- לפני כל קטיף יש לערוך שיחת בטיחות וזהירות ולהדגיש את הסכנות השונות: נחשים, חתכים מסכינים או משאריות בוסים, שבבים, קוצים, חציית כבישים, בורות, בורות מים ותעלות. כמו כן גם קיימת סכנת "השתפדות" על בוסים שנקטפו.
- יש לשלוח SMS בתחילת הקטיף ובסיומו לרכז הבטיחות התנועת.

תדריך בטיחות למשתתף בקטיף הבוסים:

- יש לנעול נעליים סגורות, לכבוש כובע, ללבוש חולצה שלמה (לא גופייה, לא גזורה), להימרח במקדם הקנה ומומלץ לשים משקפי שמש.
- יש להשתמש בכלי עבודה מתאימים ותקינים – מסורים, מסוריות מסמרות וסכיני מטבח תקינים – ולא באלתורי סכינים למיניהן.
- יש להקפיד על שתייה מרובה
- בעת הקטיף יש להימרח במקום חובש מוסמך ולו תיק חובש
- במקום ימצא רכב פינני ונתיב הנסיעה לבית החולים הקרוב יהיה ידוע לרכז הסניף ולאחראי הפינויים המוגדר של הקטיף.
- את הבוסים יש לקטוף קרוב ככל האפשר לאדמה, אך לא לעקור אותם מהשורש.
- את הקטיף יש לערוך במרוכז, ולא להניח לאנשים להתפזר על שטח גדול מדי, כדי שיהיה ביניהם קשר עין וקול למקרה שמישהו ייפצע, אך אם זאת יש לקיים מרווחים בין אדם לאדם.
- את הבוסים רצוי לקלף בשטח. הדרך הנוחה והבטוחה ביותר לקילוף היא למשוך את הענפים נגד כיוון הצמיחה, לכיוון הבסיס.
- את חבילות הבוסים המוכנות רצוי להוביל בזוגות ולא ביחידים – על מנת לפתור את בעיית שיווי המשקל והיציבות בשטח, וכן למנוע את סכנת הנפילה/ ההחלקה של אדם בודד שמטען כבד עליו.
- את העמסת הבוסים על המשאיות יש לעשות בזהירות ובשולי הדרך בלבד
- בשום אופן אין להעביר את חבילת הבוסים לאיי תנועה או לעברו השני של הכביש לצורך העמסה.
- חשוב לציין ולהזכיר לבוגרים, שיפקחו עין על החניכים בסניף ויזכירו להם שהבוס נועד לעשיית גדרות או מתקנים – ולא נועד לשמש כחרב או ככידון.
- בפעילות זו ימצא מבוגר לאורך כל שעות הפעילות.
- יש לבדוק את החובש והאוטובוס כמו בכל פעילות רגילה. כמו כן יש לתדרכם לגבי משימתם בקטיף. מיקום החובש צריך להיות ידוע לכולם.
- לפני עליית הבוגרים לאוטובוס יש לערוך בדיקה של מים, כובע נעליים סגורות, חולצה על כל בוגר וכמו כן לעלות גיריקנים נוספים מהסניף.
- אין להמתין לאוטובוס או למשאית בשולי הכביש.
- אין להתחיל עבודה לפני אור מלא!
- יש לסיים את הקטיף לכל המאוחר שעה לפני החשיכה.

פרק 5 – הבערת מדורות ושימוש בגז

אוגדן זה הינו תמצית ההנחיות והוא אינו מהווה תחליף לחוזר מנכ"ל משרד החינוך

אוגדן הבטיחות – תנועת הנוער ה"מכבי צעיר" מחלקת מפעלים

1. בטיחות בהבערת מדורה

- א. מיקום המדורה יקבע בשטח נקי מקוצים ומעשבים, במרחק בטחון סביר ממבנים ומתקנים.
- ב. יש לגדר באבנים מסביב למדורה כדי למנוע מילדים להתקרב לאש.
- ג. יש למנות מבוגר אשר יהיה אחראי על הבערת המדורה וישגיח על הילדים.
- ד. יש להרחיק כל חומר דליק מהמדורה ואסור בתכלית האיסור להחזיק בקרבת האש מכלי דלק או גז.
- ה. רצוי לנעול נעליים שלמות, ללבוש מכנסיים ארוכים וחולצה מתאימה להגנה על הגוף מפני גיצים וגחלים, וכן מעקיצות זוחלים ושרצים ארסיים הנמשכים אל חום המדורה.
- ו. הדלקת מדורה תיעשה באמצעות גפרורים על ידי בוגר, תוך שמירה על כללי הבטיחות הנדרשים.
- ז. הוספת עצים וקרשים לליבוי המדורה תיעשה ע"י בוגרים בלבד בזהירות מרבית.
- ח. הבערת מדורות בחורשות ויערות מותרת רק במקומות המסומנים למטרה זו.
- ט. יש להחזיק בקרבת המדורה מטף מלא למקרה של התפשטות שריפה.
- י. יש להימנע תיק ע"ר הכולל ציוד לטיפול בכוויות.

2. הוראות בטיחות בבישול

- א. כל מדורה, לרבות מדורה שתשמש לבישול, תובער באופן "מחנאיי": גפרורים, נייר שבבי עצים, זרדים וענפים דקים. בשום מקרה לא ניתן להשתמש בנפט או סולר.
- ב. יש להקפיד שהמשטח, שעליו מונחים אמצעי הבישול, הוא משטח יציב, ושיאפשר הנחת כלי הבישול ללא צורך בתמיכה ידנית תוך כדי הבישול.
- ג. רצוי להוסיף בשולי הכירה אבני שפה לייצוב כלי הבישול. אין להשתמש בכירה שאינה יציבה.
- ד. טבון: בטרם יחל הבישול בטבון יש לוודא שהוא יציב ואיתן.
- ה. יש להקפיד על הפרדה ברורה של שטח הבישול.
- ו. כל מהלך הבישול ייעשה תחת השגחתו הצמודה של המדריך על נקודת הבישול ותחת פיקוחו של אחראי בוגר על אזור הבישול.
- ז. יש לוודא שהחניכים/בוגרים יושבים/עומדים במרחק סביר (יש להתחשב ברוח וגודל הבעירה). הוא לא יקטן ממטר מאמצעי הבישול – גז או מדורה.
- ח. הגיל המינימלי לבישול יהיה כדלקמן:
 - בישול באמצעות טבון יהיה מכיתות ד' ומעלה.
 - בישול, המתאפיין בהרתחת מים וטיגון או צליית תפוחי אדמה על גחלים, יהיה מכיתות ו' ומעלה.
 - השימוש בגזיה יהיה מכיתות ט' ומעלה.
- ט. אין להשתמש בטיגוני "שמן עמוק". יש לצמצם למינימום את הבישול בתצורת טיגון.
- י. יש לכבות את המדורה מיד בסיום הפעילות. אין להשאיר מדורה בוערת ללא השגחה, יש לוודא כיבוי מוחלט ע"י שפיכת מים או חול.

אל תעשה:

- א. אין להתיז דלק על האש הבערת! פעולה זו מסוכנת מאוד ועלולה לגרום לפגיעה בנפש.
- ב. אסור בתכלית האיסור לזרוק למדורה הבערת מכלי תרסיס, חזיזים או קליעי נשק העלולים להתפוצץ ולפגוע ביושבים סביב המדורה.
- ג. אין להבעיר מדורה מתחת לקווי חשמל וטלפון, בקרבת עצים ושיחים, או מתקני דלק.
- ד. אין לישון סמוך למדורה מחשש למלכודת אש.

במקרה של פגיעה מאש יש לפעול כדלקמן:

- א. אם האש אחזה בבגדיך - עצור ואל תרוץ! שכב על הקרקע ותתגלגל מספר פעמים, ניתן להשתמש בשמיכה או מגבת גדולה בכדי לעטוף את הנפגע ולחנוק את האש.
- ב. כווייה בגוף האדם יש לקרר מיד במים (מי ברז) ולהעביר את הנפגע לטיפול רפואי.
- ג. יש להזעיק אמבולנס מד"א בטלפון 101

אוגדן הבטיחות – תנועת הנוער ה"מכבי צעיר" מחלקת מפעלים

3. בטיחות והפעלה במערכות גז

* על כל ציוד הגז להיבדק אחת לשנה ע"י טכנאי גז מוסמך
* אין לאכסן בלוני גז בחדר סגור.

1. שימוש במבערי גז חד-קני ודו-קני (כלב גז) וכירות גז:

- א. יש לוודא כי מבער הגז החד/דו קני מאושר על-ידי מכון התקנים הישראלי.
- ב. אין להשתמש בכלב גז במקום סגור.

- ג. לפני היציאה לשטח, ייקבע בוגר, שיהיה אחראי על מערכת הגז וידאג שחניכים אחרים לא יעסקו במערכת זו. אחראי זה יקבל הדרכה מטכנאי גז מוסמך שתכלול: רכיבי המערכת, אופן החיבור של המערכת למכל, אופן בדיקת האטימות של המערכת לפני הפעלתה, תרגול החיבור, הבדיקה והפעלת המערכת.
- ד. יש לוודא כי בידי המרכז ואחראי הבטיחות בסניף ימצא עותק מאישור טכנאי הגז.

2. תפקידי האחראי:

- א. האחראי יודא בסיום ההפעלה כי הברזים של מכלי הגז ומערכת הגז סגורים.
- ב. עליו לוודא כי המיכלים מובלים סגורים, ולא קיימת אפשרות שהם ייפתחו על-ידי פגיעה מכאנית.
- ג. עליו לפקח על אופן העמסת ציוד הגז לרכב, ובכלל זה העמדתו במצב אנכי ובאופן יציב, כדי שלא תהיה אפשרות שייפול (חל איסור מוחלט להעלות בלוני גז לאוטובוס).
- ד. לפני הפעלת המבער יש להדק היטב את המחבר שבין מכל הגז למכשיר. יש לבצע בדיקה אך ורק באמצעות מי סבון מקציפים (בדומה למציאת תקר בפנימית של אופניים). חל איסור להשתמש באש לבדיקת הדליפה.
- ה. לפני הפעלת המבער יש לבדוק את תקינות הצינור המחבר את המכשיר למכל.
- ו. יש להתקין שסתום זרימת-יתר בין מכל הגז למכשיר. טכנאי גז מוסמך יאשר בכתב, כי שסתום זרימת-היתר הותקן על-פי הנדרש.

3. הוראות הפעלה ושימוש:

- א. יש להציב את המבער בתנוחה הרצויה באמצעות רגליות המכשיר.
- ב. יש להקפיד שהכלי, שמחממים בו, יוצב בצורה יציבה.
- ג. יש לוודא כי ברזי המכשיר סגורים היטב.
- ד. יש לפתוח את הברז של מכל הגז.
- ה. הדלקה תיעשה ע"י בוגר או מבוגר יש לפתוח את ברז המכשיר, ובו-זמנית להגיש גפרור דולק לפתח הגביע שבקצה המכשיר.
- ו. הלהבה שתידלק צריכה להיות חזקה, רועשת וכחלחלה. אם הברז פתוח כראוי, אך עדיין אין להבה כאמור, יש לכבות את המכשיר ולהחזירו לתיקון אצל היצרן.
- ז. את עוצמת האש אפשר לווסת במידת-מה באמצעות ברזי המכשיר בלבד.

4. כיבוי המכשיר:

- א. כאשר אין מפרקים את המבער מהמכל עקב הצורך בשימוש חוזר, יש לסגור את הברז של המבער ורק אחר כך את ברז הגז של המכל.
- ב. אם יש צורך בפירוק המערכת מהמכל לשם העמסתה או העברתה, יש לסגור ראשית את ברז הגז של המכל ולחכות עד שהלהבה תדעך כליל, ורק אז יש לסגור היטב את ברזי המכשיר.

אוגדן הבטיחות – תנועת הנוער ה"מכבי צעיר" מחלקת מפעלים

פרק 6 – טקסי אש

*ככלל- ביצוע טקס אש דורש קיום תחקיר מקדים ואישור כתובות האש במחלקת מפעלים. תחקיר זה יעשה באמצעות תיק תחקיר מקדים ייעודי לטקסי אש.

1. כללי

- א. רכז/ת הסניף נושא/ת באחריות אישית לתקינותו של טקס האש על כל היבטיו ותוצאות. מוטלת עליו האחריות לכך שהוא וכל בוגרי הסניף, העוסקים בבניית הטקס, הקמתו והדלקתו ינהגו ע"פ כל כללי הבטיחות. עליו ליידע את יו"ר הסניף בכל פרטי טקס האש.
- ב. תפקידו של רכז/ת הסניף לוודא אישית את תקינות הטקס מכל היבט אפשרי. הדלקת טקס האש (אישור סופי) תהיה באישורו של רכז/ת הסניף, לאחר בדיקות שימצא לנכון לערוך.
- ג. בכל טקס אש חובת נוכחות מגיש עזרה ראשונה ותיק מע"רים מלא ומרוענן. בטקס בו נוכחים מעל 150 אנשים קיימת חובה להימצאות חובש מוסמך ותיק חובש מלא ומרוענן.
- ד. רכז/ת הסניף יודיע על קיום הטקס לגורמים הבאים ויקבל את אישורם בכתב: משטרת ישראל, לרשות המקומית, קב"ט מוסדות חינוך ולתחנת מכבי האש. הם רשאים לדרוש דרישות וביניהן הצבת כבאית, הזמנת אמבולנס ועוד...
- ה. יש לבצע חלוקת תפקידים לטקס האש ולהגדיר את תפקידו של כל אחד לפרטי פרטים.
 1. זכור לבדוק את מזג האוויר הצפוי לפני הטקס.
 2. רכז/ת הסניף יכינו תיק מפקד לטקס אשר יאגד את כל המסמכים והאישורים הרלוונטים.

2. חומרים

- א. עמודי כתובת האש יהיו עשויים מצינורות ברזל, או מסנדות עץ באורך 4-6 מטר. חוטי הברזל הנושאים את אותיות הכתובות יהיו חוטים בעובי של 2.5 מ"מ לפחות.
- ב. לעמודי הכתובת תחוברנה "אוזניים" באורך של 80 ס"מ לפחות, מחוט ברזל. לאוזניים אלו יחוברו חבלי עיגון בעובי של 6 מ"מ לפחות.
- ג. כל עמוד יעוגן בשתי יתדות לפחות. היתדות, כמו גם החבלים שעלולים להיתקל בהם, יסומנו ויעטפו, כך שניתן יהיה להבחין בהם בנקל.
- ד. לעיתוף חוטי הברזל וליצירת האותיות ישמשו שקי יוטה בלבד. חל איסור על שימוש בבדים המכילים חומרים פלסטיים כלשהם. אין להוסיף חומרים כימיים כלשהם.
- ה. יש לעטוף בנייר כסף כל חלק העלול להישרף או להתחמם כגון כפיתות, סנאדות קרובות וכו'...
- ו. המרווח (האופקי) בין העמודים לבין תחילת האותיות לא יפחת מ- 80 ס"מ.
- ז. לניפוט כתובות האש ישתמשו בנפט או סולר בלבד.
- ח. ניפוט הכתובות יעשה כשהכתובת מונחת על הארץ.
- ט. הניפוט יעשה באמצעות כלי מתאים, מומלץ קופסת שימורים או קנקל פלסטיק, אליו יועבר הנפט מן המכל.
- י. יש לנפט במידה סבירה ולא להפריז בכמות הנפט. המלצה: על כל 3 מטר נחש יש לנפט עם ליטר נפט אחד.
- יא. מומלץ לערוך ניסיון של ניפוט והדלקה של כתובת סמלית במהלך תדריך הבטיחות.
- יב. יש לסמן את מכלי הסולר באופן ברור ולקשור לידית המכל אזיקון גדול למניעת שתיה של סולר.

3. המקום והמיקום

- א. יש לוודא שמקום הטקס וסביבתו הקרובה נקיים מחומר דליק, כמו קוצים, עצים, פסולת וכד'. אין להבעיר אש מתחת לחוטי חשמל, טלפון וכד', או על משטחים דליקים (גגות זפת).
- ב. כתובות האש תמוקמנה במרחק של לפחות 30 מטר מקהל הצופים בטקס. כמו כן, יש ליצור הפרדה (תיחום) בין שטח הכתובות לקהל על ידי חבל וסס"ל, פלריג, גדרות או כל אמצעי אחר.
- ג. יש לשמור על מרחק בין 2 כתובות הנמצאות אחת מאחורי השנייה של כפליים גובה הכתובת האחורית למניעת אפקט "דומינו".
- ד. מסלולו של "לפיד גולש" ("כדור אש") לא יחלוף מעל אף אדם.
- ה. טקס האש ימוקם כך, שהרוח הצפויה לא תנשב מכיוון האש לכיוון הצופים בטקס.

אוגדן הבטיחות – תנועת הנוער ה"מכבי צעיר" מחלקת מפעלים

4. הדלקת הכתובות

- א. הדלקת הכתובות תעשה בידי בוגרים בלבד שלא נטלו חלק בניפוט כתובות. מלבדם, לא ימצאו חניכים/ בוגרים נוספים בשטח כתובות האש, בזמן הדלקתם.
- ב. יש להכין מראש, עמדה לכיבוי אש, בסמוך לכתובת האש, המכילה דלי מים, דלי חול ומטף כיבוי אש, עם צוות משכבת הבוגרים שעברו הסבר והדרכה על דרכי כיבוי.
- ג. מדליקי הכתובות וצוות הכיבוי יהיו לבושים בגדים ארוכים, נקיים מסולר ויחבשו כובע. בעלי שיער ארוך יאספו אותו.
- ד. חל איסור לרוץ בשטח הטקס.
- ה. יש להרחיק את כל חומרי הבערה מרחבת הטקס למקום מרוחק.
- ו. הדלקת הכתובות תעשה באמצעות לפיד בוער. יוכן מקום מראש ומתקן (כגון דלי או חבית עם מים) לכיבוי הלפיד, לאחר שאין בו עוד צורך.
- ז. בשום פנים ואופן, אין להוסיף סולר או חומר דליק כלשהו לכתובת או מתקן אש כלשהו לאחר שכבר הודלק.
- ח. אמצעי כיבוי אש נוספים: שקי יוטה רטובים ומחבטים.
- ט. יש לערוך ניסיון הדלקה "על יבש" ולתרגל את המדליקים במתווה ההליכה עם הלפיד בהתאמה מלאה לסדר ההדלקה בפועל. יש להיזהר מברזלים בולטים, בורות, מעבר מתחת ליתרים וכו'...

5. נהלי עבודה

- א. חובה לחבוש כובע על הראש במהלך העבודה.
- ב. חובה לנעול נעליים סגורות בכל מהלך העבודה.
- ג. חל איסור חמור לרוץ בשטח הטקס.
- ד. חל איסור לזרוק כלי עבודה.
- ה. יש להקפיד על שתיה מרובה במהלך כל שעות העבודה.
- ו. מומלץ מאד להימרח בקרם הגנה מפני השמש.
- ז. חל איסור להשתמש בכלים אשר אופן תפעולם אינו ידוע.
- ח. יש למנות אחראי בטיחות למהלך העבודה ולמהלך הטקס שאינו מדליק או מתפעל כתובת.
- ט. יש לבצע סקר בטיחות מקדים בשטח העבודה לפני תחילת העבודה. במידה והעבודה על הטקס נפרשת על פני מספר ימים יש לבצע סקר בטיחות בתחילת כל יום עבודה.
- י. בתחילת כל יום עבודה יתודרכו המשתתפים בידי רכז/ ת הסניף.
- יא. יש לסמן את כל היתרים בעזרת סס"ל.
- יב. יש לרפד את כל היתדות בשטח על ידי ספוג ולסמנם על ידי סס"ל.

זכרו חייכם חשובים יותר מאפקט הכתובת- באם אחד האפקטים לא עובד אין להילחם ולהפעילו בכל מחיר.

אוגדן הבטיחות – תנועת הנוער ה"מכבי צעיר" מחלקת מפעלים

פרק 7 – תהלכות לפידים

1. דגשים לארגון תהלכות לפידים סניפית

- קביעת מסלול התהלכה: יש להתחשב בכמות החניכים, גיל החניכים, מדרכות וצמתים מסוכנים.
- נק' מעבר חשובות – סניף, עירייה, אנדרטה, כיכר העיר וכו'.
- הגדרת נק' כינוס - מקום רחב ובטוח לכינוס כל החניכים.
- הגדרת מקום מסודר שניתן להדליק בו את הלפידים.
- מקום התחלה לרכבי הליווי (מד"א, משטרה, כיבוי אש)
- הגדרת נק' סיום - מקום רחב (לכינוס)
- נק' כיבוי לפידים (פח מים) + פח אשפה
- טקס סיום (מסדר, במה, מקום לאורחים צופים).
- מנהל האירוע יודיע לרשות המקומית, למשטרה, לקב"ט מוסדות חינוך ולתחנת מכבי האש המקומית על קיום התהלכה ויקבל את אישורם והנחיותיהם בכתב. יש לעמוד בכל הדרישות שיציבו הגורמים המאשרים שהוזכרו לעיל
- יש לדאוג לליווי רפואי מתאים בהתאם להנחיות שתינתנה.
- יש לקיים תחקיר מקדים במחלקת מפעלים.
- הצעת תקציב - יש להכין את התקציב על פי הוצאות הצפויות לאירוע, פרסום, לפידים, ניידת כיבוי אש, ניידת מד"א, הוצאות לטקס וכו'
- אורחים ושותפים ניתן לשלב אורחים או קבוצות אחרות בקהילה כחלק מהפעילות הקהילתיות של הסניף וכחלק מיחסי הציבור שלהסניף בישוב.
- מבנה התהלכה - החניכים הולכים בגושים לפי קבוצות/שכבות כאשר יש רווח בין הקבוצות וכן בין החניכים עצמם.
- לפיד התהלכה ילך בראש התהלכה עם חוליית הולכים ובהם דגל לאום, דגל מכבי צעיר, דגל הישוב ודגל הסניף והאגודה המקומית.

אוגדן הבטיחות – תנועת הנוער ה"מכבי צעיר" מחלקת מפעלים

2. הוראות בטיחות להליכה בתהלוכת לפידיים

- א. יש לרכוש לפיד שעווה תיקני בעל מגן מפני נזילת שעווה.
- ב. אין להדליק את הלפידיים ללא אישור אחראי התהלוכה (רכז/ת מבוגר/ת).
- ג. יש לוודא שכל מסלולי התהלוכה אפשריים לכל כמות ההולכים ללא בעיות בטיחות או אחרות זמן קצר לפני תחילת התהלוכה.
- ד. לפני הדלקת הלפיד יש לוודא:
 - אין בסביבה חומרים דליקים.
 - שיער אסוף וחבישת כובע כדי שהשיער לא יישרף.
 - יש במקום ציוד לכיבוי אש תקין (דלי מים, דלי חול, מטפים, כאפות, שמיכות כיבוי)
 - שרוולי החולצה מקופלים היטב ואין פיסת בד שעלולה להתלקח.
- ה. הדלקת הלפיד:
 - ההדלקה תעשה בנק' אש מבוקרות ע"י מבוגר אחראי.
 - לפני הדלקת הלפיד יש להסתדר מיד בסדר תנועה שנקבע לפני כן (לא בריצה)
 - יש לוודא שלא יתקבצו מספר רב של חניכים ליד מוקדי ההדלקה.
 - הלפיד יודלק בסמוך למועד הנדרש (מספר דקות).
 - יש לבחור את מקום ההדלקה בקפידה (נקי מעשב, חומרים דליקים אחרים, מוגן מרוח חזקה, מרחק מרכבים וכו')
- ו. הליכה עם הלפיד:
 - החניכים מסודרים ברביעיות או מספר אחר בהתאם לתנאי מסלולי ההליכה.
 - נשמר רווח של כ- 2 מטר בין שורה לשורה.
 - לפחות 2 מדריכים מלווים על קבוצה של 10 חניכים.
 - המדריכים ינועו ללא לפידיים.
 - תפקיד המדריכים הינו לשמור על הרווחים וקיום הנהלים.
 - במהלך התהלוכה יש לדאוג כי ברכב הליווי או ביד הבוגרים יהיה מטף כיבוי, שמיכת מילוט ותיק עזרה ראשונה. זאת בנוסף לאמצעי הכיבוי והרפואה שידרשו ע"י נותני האישורים.
 - אין לרוץ עם הלפידיים בשום שלב.
- ז. כיבוי הלפיד:
 - בסיום התהלוכה יש להכין פחי מים גדולים לכיבוי הלפיד ע"י טבילה במים.
 - בצד פחי המים יש להעמיד פח אשפה להשלכת השאריות.
 - יש להקפיד לא למלא את פח המים בלפידיים כבויים.
 - לא לכבות את הלפיד בעזרת דריכה או אמצעים אחרים.
- ח. חל איסור לעשן בסמוך ללפיד.
- ט. בכל מקרה חריג כגון: השתוללות, פריצת דליקה וכו' יכובה הלפיד מיידית.
- י. העברת הלפיד:
 - העברת הלפיד תעשה לצידי גופם ולא מול פניהם.
 - האחראי יתדרכם לפני הטקס לגבי נוהל מסירת הלפיד והדלקת נרות החנוכה.
 - האחראי יסייע בהדלקת נרות החנוכה מאש ויוריד את הלפיד מהבמה.

אוגדן הבטיחות – תנועת הנוער ה"מכבי צעיר" מחלקת מפעלים

פרק 8 – פעילויות מיוחדות, פעילויות חוץ וטיולים

כללי

פעילויות חוץ, טיולים, פעילויות אתגר, רחצה ופעילויות מים מהוות שיא חינוכי וחוויה ענקית לחניכים. אך עם זאת גם טומנות בחובם סכנות רבות ומגוונות השונות בתכליתן מפעילות רגילה שאנו מקיימים בסניפים.

כל פעילות אשר כוללת נסיעה, יציאה מחוץ לשוב, טיול, רחצה, ספורט אתגרי, לינה ועוד מחייבות את מארגנה לתאם אותן בלשכה לתיאום טיולים (מוקד טבע) - <http://www.mokedteva.co.il/website/default.aspx>

חלק מהפעילויות ידרשו תחקיר מקדים לפני יציאה במחלקת מפעלים על מנת להשלים את ההערכות. ההנחיות הרלוונטיות לפעילויות חוץ מפורסמות בחוזר מנכ"ל משרד החינוך:

<http://develop.lnet.org.il/dev/olamon/index.html>

1. אישור ותיאום פעילויות מיוחדות

את מגוון הפעילויות יש לתאם ולאשר על פי הטבלה הבאה:

פעילות	מוקד טבע	תיאום תנועתי	תחקיר מקדים	הערות
טיול	v		v	
טקס אש			v	נדרשים אישורים נוספים - ראה פירוט באוגדן הבטיחות התנועתי
פורימון			v	
מחנה	v		v	
לינה בסניף	v	v		
רחצה שלא במסגרת טיול	v	v		
נסיעה מחוץ לשוב	v	v		
סמינר כולל לינה	v	v		
פעילות מיוחדת מחוץ למסגרת ימי הפעילות הרגילים		v		חפש את המטמון, תהלוכה, הפנינג וכו'...

אוגדן הבטיחות – תנועת הנוער ה"מכבי צעיר" מחלקת מפעלים

2. ביטחון ובטיחות בטיול - תמצית ההנחיות החשובות למארגן הטיול

- יש לשים דגש רב בנושא בטיחות וזהירות דרכים.
- הליכה באזור מצוקי, מצריכה זהירות יתר ותדרוך מקדים.
- יש לספור את החניכים בכל שלב משלבי הפעילות.
- יש למנוע דרדור אבנים במעלות וירידות.
- אין לרחוץ, לקפוץ או לשתות במקווי מים שאינם מורשים.
- יש לקיים תדריך לפני כל שלב משלבי הפעילות:
(לפני תחילת הליכה, בהגעה למקום מסוכן, בהגעה לחניון הלילה, בעליה ובירידה מהאוטובוס וכו')
- שיטת ההליכה במסלול:
הליכה לפי קבוצות - מדריך מוביל, מדריך סוגר את הטור. הליכה עם מאבטח, חובש ומע"ר.
- קשר אלחוטי: בעלי התפקידים בטיול יצוידו במכשירי קשר. בקשר יש להמעיט בדיבור ולהעביר הודעות קצרות.
- רכבי ליווי ופינוי (חיפוי"ק המסלול). מעל לכל מסלול ינוע ברכב "אחראי" המסלול, ממנו יתקבלו הנחיות ולשם ימסרו דיווחים, באחריות צוות זה - הגשת מים, פינוי, יעוץ, הדרכה וכו'.
- יש למלא טופס דיווח לביטוח על כל חניך שנפגעה להעביר באי מייל: mifalim@mtz.org.il
- אין התנועה אחראית לאובדן ציוד או גניבתו, לכן יש לקיים שמירה פנימית על הרכוש והציוד האישי.
- עצירות להסבר וארוחות יש לערוך ברחבה מתאימה ולמנוע עצירת החוליות על דרך צרה.
- יש למקם את המאבטח במקום שולט, לדאוג שהחובש ימצא עם הקבוצה, המדריך יפקח על הנעשה ויאזין למכשיר הקשר / או הסלולארי.
- עזיבת שטח חניון הלילה אסורה.
- קיים איסור להתעסק ולהיכנס למתחם גנראטור, דלקים, מערכת חשמל ובלוני גז. יש להפרידם ולמנוע גישה אליהם.
- רפואה: לטיול, למחנה או פעילות אחרת יקבע צוות הרפואה (מע"רים, חובשים, רופא) יש לזהות את חברי הצוות ביום הראשון ולפנות אליהם בכל בקשת סיוע רפואי (יש לבדוק המצאות תעודת מע"ר/ חובש ותכולת התיק הרפואי על פי חוזר מנכ"ל).
- יש למקם את המע"ר / חובש בסוף הטור או הקבוצה.
- יש לדרוש מהחניכים לשתות ביום טיול 6 ליטר מים (למסלול יילקח 4.5 ליטר לכל חניך).
- יש לשטוף ידיים לפני הארוחות.
- יש להקפיד על ציוד בישול נקי.
- אין לשמור מזון טרי מארוחה לארוחה.
- יש להתמרח באלתוש וקרם הגנה.
- בפגיעת גב או נפילה ממקום גבוה אין להזיז את הנפגע! יש להזעיק את המע"ר / חובש.
- מאבטח/חובש/ת יש להקפיד על כבוד החניכות/ים ולהימנע מקרבת יתר ואפילו למראית עין.
- הנחתת מסוק: יש למצוא משטח גדול, מישורי ללא עצים, עמודי חשמל וסלעים גדולים.
למסירת מידע מהשטח - טלפון יחידת החילוץ של חיל האוויר 08-8684602

אוגדן הבטיחות – תנועת הנוער ה"מכבי צעיר" מחלקת מפעלים

3. תדרוך חניכים ובוגרים בטיול

1. יש לאסוף מכלל החניכים אישורי הורים - 100% אישורי הורים!
2. יש לארגן רשימת בעיות רפואיות ותרופות.
3. התנהגות "תנועתית", התנהגות "טיולית", ושמירה על הניקיון והטבע.
4. החניכים יקפידו על שתייה מרובה וכובע על הראש כל היום.
5. המים לשתייה בלבד, על כל חניך לשתות כ- 8 ליטר ביום טיול לפחות!
6. הליכה לפי קבוצות- מדריך מוביל- מכיר את המסלול, מדריך סוגר את הטור.
7. זהירות מקרבה לכביש, דרכים ותנועת כלי רכב.
8. יש לתדרך את החניכים לגבי "נוהל נתק" – עליהם להישאר במקום ולהמתין לצוות החיפוש.
9. יש לתדרך את החניכים לגבי "נוהל כניסה לחושך"
10. בפגיעת גב/ נפילה אין להיזז את הפצוע- יש להזעיק חובש דרך הקשר.
11. יש לקיים תדריך לחניכים לפני כל שלב מרכזי בטיול (בירידה מהאוטובוס, לפני ירידה תלולה).
12. יש לדווח על כל פציעה במהלך הטיול לאחראי הטיול ולמלא דו"ח פציעה.
13. לא משאירים לכלוך בשטח... שקית זבל צמודה לכל קבוצה.
14. יש לנקות כל נקודת עצירה לפני שעוזבים אותה.
15. לא קונים בטיול תנועתי.
16. לא לפגוע בצומח ובחי שתפגשו בשטח.
17. לא מטיילים עם MP3/אייפוד/פלאפון.
18. הקשר הוא אמצעי חירום- לא נותנים את מכשיר הקשר לחניכים ולא מקשקשים בקשר!
19. זהירות בעליות ובירידות, לא זורקים ולא מדרדרים אבנים.
20. חניך לא עוזב את הקבוצה בלי להודיע למדריך.
21. יש לספור את הקבוצה בכל שינוי מצב, לאחר כל עצירה ולפני כל התקדמות.
22. חלוקה לזוגות ברזל בכל כניסה למים.
23. על המדריך לדאוג להשאיר רשימה "יבשה" של החלוקה לזוגות ברזל אצל רכז הסניף, ועותק נוסף אצלו.
24. יש לדווח לחונך הסניף/ לירך/ עידן/ ליאור בהגעה לנקודות שהוגדרו מראש כנקודות דיווח
25. בכל בעיה או אירוע חירום שתף בזמן אמת את חונך הסניף/ לירך/ עידן/ ליאור וצוות הטיול לקבלת סיוע ועזרה.
26. יש להתרחק משפת מצוק כ-10 מטרים לפחות – אין צילום תמונות על שפת המצוק או העברת פעולות. בעת עצירה וישיבה יש לוודא כי החניכים ישובים 10 מטר לפחות משפת המצוק.

דגשים לחניון הלילה:

1. בהגעה לחניון יוגדרו גבולות גזרה ונקודות חשובות – שירותים, מרפאה, מטבח, מפקדה.
2. אין לעזוב את שטח חניון הלילה.
3. יש להמשיך לשתות גם כשמגיעים לחניון.
4. אין להתקרב למקווה המים ללא מדריך.
5. רחצה/שכשוך רק בזמנים מוגדרים ורק עם מדריך!
6. איסור חמור על התעסקות במערכת החשמל.
7. יש לשטוף ידיים לפני הארוחות.
8. הצרכים בשירותים בלבד.
9. על המדריך להמשיך לספור את חניכיו כל הזמן.
10. יש לישון אך ורק במקום שהוגדר ע"י המדריך, כל הקבוצה ישנה יחד כולל המדריך.
11. גם בלילה יהיו מדריכים ערים ("שמירה חינוכית").. יש לפנות אליהם בכל בעיה.
12. המים בחניון הם לשתייה בלבד- חל איסור להשתמש במים אלו לצורך "מקלחת אישית".

תדריך לקראת שימוש באש- מדורה/בישולים

1. כל שימוש באש יעשה אך ורק בנעליים סגורות.
2. את המדורות יש לתחם באבנים מסביבן.
3. את המנגלים יש לשים על "אדמה" מוצקה כאשר הם יציבים ולא מתנדנדים.
4. אין לדחוף ולהשתטות ליד האש.
5. במקרה של פציעה יש מיד לגשת לחובש ולהזעיק את המדריך.
6. במקרה של התפשטות האש יש מייד לדווח למדריכים או לצוות להרחיק ולהתריע בפני הסובבים.
7. יש להתאים את כלי הבישול לגזיה. אי אפשר להשתמש בסיר גדול על גזיה קטנה.

אוגדן הבטיחות – תנועת הנוער ה"מכבי צעיר" מחלקת מפעלים

תדריך מסלול

1. יש להישמע להוראות המדריך בכל עת.
2. אין לעקוף את המדריך, המדריך תמיד הולך ראשון ומדריך נוסף תמיד מאסף.
3. הולכים רק על השבילים המסומנים, בקטעים ספציפיים שבהם הולכים ללא סימון יש ללכת רק בתוואי ההליכה של המדריך.
4. במקרה של אובדן יש להתיישב במקום ולא לזוז עד להגעת מדריכים, על מנת שאפשר יהיה למצוא אתכם.
5. יש להקפיד על שתייה מרובה, אפשר להתייבש בכל תנאי מזג אוויר.
6. כובע על הראש כל הזמן, ההליכה בנעליים סגורות ושרוכות היטב, עם חולצת תנועה!
7. אם לא מרגישים טוב יש לפנות למדריך/לחובש, בכל פנייה לחובש יש צורך לעדכן את המדריך.
8. יש להיזהר מנחשים עכבישים וכו'.
9. אין לאכול/לטעום פרחים מהטבע.
10. יש להקפיד לשמור על הניקיון מכל משמר.
11. חלוקה לזוגות ברזל במהלך השהייה וההליכה במים.
12. לבישת חגורת ההצלה ע"פ הוראות המדריך! יש להקפיד לסגור אותה היטב.
13. משחקי הטבעות אסורים בהחלט.
14. חציית גבים- רק על פי נוהל חציית גבים בחוזר מנכ"ל.
15. סקר סיכונים בכל עת! בהליכה במסלול, במקורות המים, בלונה גל ובשייט.

אוגדן הבטיחות – תנועת הנוער ה"מכבי צעיר" מחלקת מפעלים

4. אירוע חירום - פצוע קשה

באחריות המדריך האחראי בשטח

1. דאג לטיפול רפואי מידי (מע"ר, חובש, רופא)
2. דווח מיידית לרכז המפעלים.
3. לאחר הערכת מצב רפואית ראשונית (בהנחה שהמקרה חירום)
4. פינוי הפצוע:
 - פינוי מוסק עם צוות חילוץ רופא ומנוף.
 - פינוי מוסק עם רופא.
 - פינוי באמבולנס 4*4.
 - פינוי בניידת טיפול נמרץ.
 - פינוי בעזרת רכב ליווי.
 - פינוי עם אלונקה מהשטח לרכב.
5. אזעקת עזרה בטלפון סלולארי, במכשיר קשר או בריצה לנק' טלפון קרובה (ישוב, צבא וכו'). כתובות לאזעקת עזרה:
חדר מצב טיולים : 02-6222211 בשטח פתוח _____ באזור מיושב _____ מד"א _____
יחידות החילוץ האזוריות _____ משטרה _____
בית ספר שדה/ שמורות הטבע, הישוב הקרוב _____
יש להצטייד במספרי הטלפונים לפני היציאה למפעל, יש לדאוג לטלפון נייד.
6. הרחק את החניכים האחרים, חבריו של הפצוע מהמקום. דאג שמדריך שמכיר את המסלול יוביל אותם אל סוף המסלול.
7. השאר אצלך את החובש ובמקרה פינוי באלונקה שיהיו מספיק סוחבים.
8. את המלווים השונים תמנה לתפקידים הנדרשים: להוביל את הטור החוצה, לאסוף את הטור, להרגיע את "החברים", לזהות מי מזועזע במיוחד ולטפל בו אישית, לעלות לנקודת קשר אלחוטית או סלולארית וכו'.

באחריות המחפ"ק

1. זהה את מיקומם של כוחות החילוץ שעומדים לעזרתך.
2. התכונן לבוא העיתונאים, יש לנסח בתבונה את המצב (לאחר התייעצות עם דובר התנועה).
3. המשטרה תיפתח בחקירה (תיק המפקד- אצלך ??? מאורגן ומלא ???)
4. אוטובוסים להסיע את החניכים הביתה.
5. טיפול פסיכולוגי על פי הצורך לפני הנסיעה או בסיומה.
6. פקחים של משרד החינוך.

באחריות התנועה

1. הקמת חפ"ק עורפי
2. הודעה להורי הפצוע.
3. צוות תנועתי לסיוע והסעה להורי הפצוע (בייבי סיטר לאחים וכו').
4. הטיפול בהורי החניכים שצפו באירוע.
5. הציבור התנועתי החניכים והמדריכים.
6. הודעה לעיתונות.

אוגדן הבטיחות – תנועת הנוער ה"מכבי צעיר" מחלקת מפעלים

פרק 9 – ביטוח, פציעה, דיווח, והפקת לקחים

1. ביטוח

כל חניכי ובוגרי התנועה מבוטחים בביטוח צד ג' למקרה של פציעה או פגיעה. כל הציוד התנועתי ומבני הסניפים מבוטחים גם כן. כל רכזי הסניפים, אנשי המטה והדרג המתנדב מבוטחים בביטוח מנהלים. במקרה של פציעה יש למלא טופס דיווח לביטוח על פציעה (מצ"ב בנספחים) ולשלחו ל- mifalim@mtz.org.il. במקרה של פינוי לבית חולים, הפינוי יהיה בהחלטת הגורם הרפואי הבכיר בשטח במידה ואין גורם רפואי ההחלטה מוטלת על רכז הסניף. כנ"ל לגבי הזמנת אמבולנס. לאחר פינוי לבית החולים על הורי החניך לדאוג לטופס 17 (התחייבות קופת החולים לתשלום). ניתן לקבל הפנייה טלפונית ע"י מוקד אחיות של קופת החולים ובכך לחסוך תשלום רב.

על מה מדווחים?

פינוי לבית חולים/מרפאה /קופ"ח
פציעה משמעותית או שנראית לנו בשטח כמשמעותית
פציעה שיכולה להסתבך בעתיד
כל פגיעה בשיניים ובאזור הראש, עיניים
החדרת עירווי ע"י חובש במהלך טיול/פעילות
פגיעה ע"י בעל חיים
פגיעה מחומרים מסוכנים (כימי, רעלים וכו' ...)
כוויה מדרגה ב'
אובדן הכרה, התעלפות, פרכוסים, התקף אפילפסיה, היפוגליקמיה, וכו'....
המשפט האהוב- אם יש ספק אין ספק!

ביטוח רכוש

הביטוח חל רק על ציוד תנועתי
אין ביטוח לחפצים אישיים
נא לא להביא ציוד יקר ערך
במקרה של פריצה יש לדווח מידית

2. קיום תחקיר להפקת לקחים

אין חכם כבעל ניסיון!
כחלק מתפישת הבטיחות של התנועה, מוטלת עלינו האחריות ללמוד ולהשתפר כל הזמן. להפיק לקחים מתקלות שקורות, מתאונות ומכמעט תאונות.
על כל אירוע משמעותי הקורה בסניף או בכל פעילות אחרת כגון: פציעה, תאונה או כמעט תאונה, חריגה מהנוהל, כניסה לחושך בטיול ועוד...
נכנס את הנוגעים בדבר ונבצע תחקיר ללמידה והפקת לקחים (מצ"ב פורמט לביצוע תחקיר בנספחים)

חלק מהתחקירים יזמנו על ידי מחלקת מפעלים וחלקם יערכו ברמה הסניפית.
חשוב מאוד להבין כי התחקיר אינו כלי ענישה. אסור שהנוגעים בדבר ירגישו מאוימים. מכיוון שהדבר הכי חשוב בקיום תחקיר הוא אמירת אמת. במקום שאינה נאמרת האמת לא נלמדים הלקחים החשובים.

לאחר ביצוע התחקיר יפורסמו לקחיו ומסקנותיו לכלל הגורמים הרלוונטיים בתנועה על מנת שמקרים דומים לא ישנו ונוכל כולנו ללמוד מהניסיון.

***את פורמט התחקיר האחיד תוכלו למצוא מצורף בנספחים.**

אוגדן הבטיחות – תנועת הנוער ה"מכבי צעיר" מחלקת מפעלים

פרק 10 – הסכנות ברשת האינטרנט

נקודות מהרצאת גלעד האן – סכנות ברשת האינטרנט

- הסכנות ברשת האינטרנט מתחלקות לכמה סוגים:
 - מעשים ותוכנות זדוניים – פריצות (hacking), וירוסים, רוגלות וכו'.
 - Cyber Bullying – העלאת סרטונים פוגעים, תמונות מביכות, סטטוסים מעליבים וכו'. התעללות באמצעות הרשת.
 - התחזות באמצעות האינטרנט – לביצוע מעשי מרמה וסחיטת כספים, לצורך פדופיליה ואונס, לביצוע פיגועי טרור.
 - טרור ברשת – שימוש בכלי האינטרנט השונים לטרור דרך פגיעה כלכלית, דרך "מפגשים" שימשיכו לחטיפות ופיגוע מיקוח, קשר של חוליות טרור, הוראות הכנת אמצעי חבלה ועוד.
- Cyber Bullying הינו עבירה פלילית לכל דבר ועניין!
כמו כל התעללות פיזית ונפשית בעולם האמיתי (הלא וירטואלי).
אם נפגע העבירה יתאבד / יפגע בעצמו, ההאשמה עלולה להגיע עד הריגה / רצח.
- "Like" – אז זהו, שאין דבר כזה!
400 'ליקים' הם כמו 400 סכינים הננעצות בלב. וזה הורג!
מי שעושה "Like" הינו שותף לדבר עבירה, ויכול להיות מוזמן לחקירה ואף להעמדה לדין.
- "מיהו חבר?" – ללמד את החניכים שחבר הינו מי שמכירים בעולם האמיתי. מי שאפשר לפגוש בבית הספר או אחר הצהריים, לבוא יחד לתנועה או לחוג. מי שמדברים אתו בטלפון, וההורים מכירים אותו ואת הוריו.
- התנהגויות מסוכנות ברשת – אפשר למצוא ברשת הכל!
הוראות להכנת סמים, אפשרויות לרכישת סמים ואלכוהול באופן פשוט, הוראות איך להתאבד, ועוד ועוד.
- פורנוגרפיה – גם זה נמצא בקלות ברשת, וכולם רואים.
מה שצריך הוא "צפייה מודרכת". לדבר עם החניכים על מה שראו.
- להסביר מה מציאותי, ומה הגזמה לצורך הסרט (והגברת הגירווי). שהחניך והחניכה יבינו שהם נורמליים, ולא ימדדו את עצמם לפי מה שראו באינטרנט.
- לדבר על מערכת יחסים בריאה בין בנים לבנות, קשרים זוגיים בונים, לא מנצלים, מבוססים על עוד מימדים בחיים.
- המטרה בטיפול בנושא עם החניכים היא יצירת אווירה של פתיחות. מרחב מוגן של מבוגר אחראי אליו ניתן לפנות בעת צרה.
ליצור מצב שאם חניך נפגע מהתנהגות ואלימות רשת לסוגיה – הוא יבוא אליכם לספר ולהתייעץ.
אם פגעו בהם, אם נוצר עימם קשר חשוד, אם נפרצו המייל או הפייסבוק שלהם ועוד.
וגלעד זמין לנו להתייעצות איך לטפל בבעיה.
- ניתן להוריד סרטונים ותמונות שעלו לרשת. לפעמים צריך לדעת איך לעשות זאת כך שבאמת ימחקו מכל המקומות אליהם הגיעו.
- אם אנחנו מצלמים תמונות וסרטונים של חניכים בפעילות ומעלים לרשת – יש לקבל על כך אישור מקדים מהוריהם¹.
- כאשר מעלים תמונות של חניכים לרשת, גלעד ממליץ לא לתייג שמית, על מנת למנוע שימוש לרעה.

¹ אישור כזה נכלל בנוסח המחייב של אישור הורים ליציאת בניהם לאירוע התנועתי.

אוגדן הבטיחות – תנועת הנוער ה"מכבי צעיר" מחלקת מפעלים

- יש לשים לב בכל פעם שמעלים תמונות לרשת שמגדירים נכון את הגדרות הפרטיות שלהן, כך שיגיעו רק לעיניים הנכונות (בחשבון הפרטי ובדף הרשמי של הפעילות). חשוב להנחות גם את החניכים להגדרות אלה. נכון לכל התוכן המועלה לרשת, לאו דווקא תמונות.
- יש תוכנות המסוגלות להדליק מצלמות אינטרנט, וכך מושגות תמונות ערום וסרטונים מביכים.
מניעה: במחשב / מסך עם מצלמה מובנית – להדביק עליה פלסטר / מדבקה. מצלמה המתחברת למחשב – לנתק בסוף השימוש.
- כדאי לדעת – בעולם האינטרנט של היום, צה"ל, שב"כ ומעסיקים פוטנציאליים המקיימים בדיקות רקע על מועמדים לשירות בטחון (מלש"ב) ולפני קבלה לעבודה, עוקבים גם אחרי הפעילות ברשת. סטטוסים בעייתיים ותמונות מסגירות ברשת עלולים להיות בסיס להורדת סיווג בטחוני, או לדחיית מועמד לעבודה. כדאי להיות מודעים.

דרכי ההתקשרות עם גלעד האן
גלעד האן – חוקר עבירות ופשעי מחשב.
פייסבוק- gilad han
www.giladhan.co.il
E-mail: cctip@walla.com
נייד- 050-7609900

אוגדן הבטיחות – תנועת הנוער ה"מכבי צעיר" מחלקת מפעלים

פרק 11 – הקשר עם הורי החניכים

1. מידע כללי להורים

תנועת ה"מכבי הצעיר" מפעילה במשך שנת הפעילות את מפעלי התנועה השונים והמגוונים (טיולים, מחנות, סמינרים, השתלמויות, כנסים, משלחות, אירועים ועוד) באופן אחראי, קפדני ורציני. אנו מייחסים חשיבות עליונה לתחומי הביטחון והבטיחות והקפדה על מילוי כל ההנחיות והנהלים היא נר לרגלינו.

בתכנון ובהכנת המפעל הושקעה עבודה והתארגנות מאומצת. ההצלחה והחזרה בשלום ובבריאות הביתה, תלויה בראש ובראשונה בשיתוף הפעולה שלכם!

אנו מייחסים חשיבות עליונה לתחום הביטחון, הבטיחות והמשמעת במהלך ההשתתפות במפעל. תדרוך משמעותי מקדים שלכם ההורים, שיכלול התייחסות לנקודות שמפורטות להלן יתרום להצלחת המפעל:

- ציות להנחיות המדריכים בכל מקום, בכל זמן, בכל תנאי.
 - היצמדות לשאר חברי הקבוצה.
 - שהות בטוחה באתרים.
 - הימנעות מאלימות.
 - שמירה על הרכוש והניקיון באוטובוס ובאתרי הפעילות.
 - הקפדה על תקינות הציוד האישי והקבוצתי.
 - נסיעה באוטובוס על פי הנהלים: ישובים וחגורים בחגורת בטיחות, הבאת ציוד החובה והתרופות על פי הרשימה המצורפת.
- אנו מצדנו נעביר לילדכם תדריך מפורט, כאשר נבהיר כי במקרה של חריגה של ילדכם מהנחיות או במקרה של התנהגות שתהיה בגדר חציית קו אדום אנו שומרים על זכותנו להפסיק לאלתר את השתתפות הילד במפעל.

ביטחון ובטיחות

התנועה מונחת ומפוקחת על ידי משרד החינוך והמפעל מאושר על ידי כל הגורמים המוסמכים לכך: משטרת ישראל, צה"ל, האגף לביטחון ובטיחות במשרד החינוך, משרד הבריאות, הלשכה לתיאום טיולים ועוד. המפעל מלווה ע"י צוות רפואי וצוות אבטחה מקצועי ומיומן כנדרש עפ"י הוראות חוזר מנכ"ל משרד החינוך. אנו משתמשים בחברות הסעה מובילות ומורשות להסעת ילדים, נשתמש במערכת קשר וסלולארי מתקדמת. כמו כן, קיימנו הכנות למדריכים ותדרכנו אותם בנהלי הבטיחות והביטחון הנדרשים. לקראת היציאה למפעל נקיים תחקיר מקדים להבטיח את השלמת ההערכות והמוכנות ליציאה. היציאה למפעל תתאפשר רק לאחר חתימה על אישור הורים.

ביטוח ואחריות לציוד

החניכים, המדריכים וכל משתתפי ומארגני המפעל מבוטחים בביטוח צד ג'. התנועה אינה אחראית לאובדן ו/או נזקים ו/או קלקולים של הציוד האישי שיביאו החניכים, לרבות ומבלי לפגוע בכלליות האמור מצלמות, mp3, כלי נגינה, טלפון סוללרי וכו'. המשתתפים מתבקשים שלא להביא ציוד יקר ערך ולהסתפק בציוד פשוט וצנוע המתאים לתנאי שטח.

הרשמה ותשלום

במקרה של כוח עליון כגון: מלחמה, שביתה כללית, פגעי טבע, מזג אוויר לא מתאים או אירועים אחרים שאינם בשליטת התנועה, רשאית התנועה לבטל/ לדחות/ לשנות את התכנית באופן מלא או חלקי בהתאם לנסיבות ולאילוצים. במידה ובמהלך הטיול ילדכם ינהג בניגוד לכללי ההתנהגות הנהוגים במפעלי התנועה, נאלץ להפסיק את השתתפותו בפעילות והוא יישא בעלות חזרתו בתחבורה ציבורית.

מחיר ההשתתפות במפעל התנועה נקבע על-ידי המארגנים לפני כל מפעל.

ככלל, מחיר ההשתתפות כולל את כל עלויות הטיול / המחנה / הסמינר: מזון, הסעות, ימי כיף, הכנה, ציוד, אבטחה, רפואה וכד'. המזון אינו כולל כריכים ליום הראשון של הפעילות (בוקר וצהריים).

תאריך אחרון להרשמה ותשלום יקבע בהתאם לכל מפעל ויפורסם עם פרטי ההרשמה.

דרכי ההרשמה והתשלום – על-פי המצוין בחוזר להורים.

במקרה שהפסיק החניך את המפעל במהלכו, בין אם משום שהורחק ו/ או בין אם מרצונו החופשי- לא יפוצה בהחזר כספי כלשהו.

במקרה של הפסקה מסיבות בריאותיות, יבחן ויישקל החזר כספי חלקי בהתאם למשך השהות במפעל על-פי נוהל החוזרים של התנועה ובהתאם לנסיבות.

אוגדן הבטיחות – תנועת הנוער ה"מכבי צעיר" מחלקת מפעלים

לא יהיה שינוי במחיר המפעל עקב שינויים במסלול הטיול, אורכו ו/או תכניתו בגין תנאי מזג אוויר למעט מקרים קיצוניים ועל פי שיקול הדעת של התנועה.

2. מה צריך להכיל חוזר להורים (פלאייר)

כללי:

חוזר להורים הוא "מסמך משפטי". זהו מידע רשמי שמפרסמת התנועה/ הסניף להורים והם חותמים כי הם מאשרים אותו. הוא משמש בעצם כ"הסכם הבנות" ביננו לבין ההורים בכל הקשור לאותו אירוע ספציפי. על כן, יש להתייחס אליו ברצינות ובאחריות הנדרשת. החוזר צריך להיות מצד אחד שיווקי, פרסומי ומושך את החניכים ומהצד השני גם נותן את כל המידע שההורים צריכים. אז מה צריך להכיל הפלאייר:

- תאריכי הפעילות, לוי"ז
- תכנית הפעילות- מסלולים, סמינר, בריכה, יום כיף, פורימון וכו'... לפרט כמה שיותר
- מקום הלינה במידה ויש לינה
- שם הסניף
- סמל התנועה
- רשימת ציוד נדרשת- להדגיש כי אין להביא ציוד יקר ערך- התנועה לא אחראית לציוד האישי:
 - 4.5 ליטר מים
 - קובע
 - חאקי חאקי עניבה
 - אוכל ליום הראשון (בוקר וצהריים)
 - שק שינה+ שמיכה
 - בגדים חמים
 - בגדים להחלפה
 - תרמיל גדול לציוד+ תרמיל קטן להליכה במסלול
 - נעליים גבוהות להליכה
 - אוהל אישי
 - פנס
 - תרופות לצורכים באופן קבוע

*פריטי ציוד מיוחדים באם יש צורך בהתאם לפעילות: בגד ים, מגבת, סדין וכו'...

- כתובת אתר האינטרנט של התנועה
- "חפשו אותנו בפייסבוק"
- פרטי התשלום:
- מחיר, מה הוא כולל, הנחות אחים 5% על 2 אחים ו- 10% על 3 אחים ומעלה.
- נוהל החזרים- על פי מה שמפורסם באתר התנועה
- סגירת הרשמה- מתי כמה ולמה?
- אישור הורים המכיל את כל הפרמטרים הבאים:
לאחר שקראתי את החוזר להורים, הריני לאשר לבני/ בתי להשתתף ב_____ בתאריכי _____.
- לבני/בתי אין מגבלה רפואית כלשהי.
- לבני/ בתי יש מגבלה רפואית אך היא איננה תפגע בהשתתפותו באירוע (יש לפרט על הבעיה ולהמציא מכתב מהרופא המטפל).
- בני/ בתי נוטלים/ תרופות באופן קבוע, פרט:
- הרני לאשר צילומי בני/בתי במהלך האירוע. יתכן כי הצילומים ישמשו לצורך פרסומי התנועה.
- בני/ בתי יודע לשחות והריני לאשר השתתפותו בפעילות מים
- אני מאשר כי במידת הצורך, ינתן לבני/ בתי סיוע בקבלת תרופות שלא במרשם רופא ע"י חובש מוסמך.
- מאשר קבלת מיילים מתנועת "מכבי צעיר"

פרטי החניך – שמו המלא, מספר תעודת הזהות שלו, הסניף והשכבה.
וכן פרטי ההורה החותם – שמו המלא, מספר הטלפון שלו, כתובת דואר אלקטרוני וחתימתו.

אוגדן זה הינו תמצית ההנחיות והוא אינו מהווה תחליף לחוזר מנכ"ל משרד החינוך

אוגדן הבטיחות – תנועת הנוער ה"מכבי צעיר" מחלקת מפעלים

מידע כללי :

התנועה מונחת ומפוקחת על ידי משרד החינוך והטיול מאושר על ידי כל הגורמים המוסמכים לכך" משטרת ישראל, צה"ל, האגף לביטחון ובטיחות במשרד החינוך והלשכה לתיאום טיולים.
הטיול מלווה ע"י צוות רפואי וצוות אבטחה מקצועי ומיומן כנדרש עפ"י הוראות חוזר מנכ"ל משרד החינוך. אנו משתמשים בחברות הסעה מובילות ומורשות להסעת ילדים, נשתמש במערכת קשר וסלולארי מתקדמת.
כמו כן, קיימנו טיול הכנה למדריכים ותדרכנו אותם בנהלי הבטיחות והביטחון הנדרשים.
לקראת היציאה לטיול נקיים תחקיר מקדים להבטיח את השלמת ההערכות והמוכנות ליציאה.
הטיול מתקיים ברובו באזור ללא קליטת טלפונים סלולריים.
במקרה הצורך ניתן לפנות לטלפון לפניית הורים במספר :
היציאה לטיול תתאפשר רק לאחר חתימה על אישור הורים.
במקרה של כוח עליון כגון : מלחמה, שביתה כללית, פגעי טבע, מזג אוויר לא מתאים או אירועים אחרים שאינם בשליטת התנועה, רשאית התנועה לבטל/ לדחות/ לשנות את התכנית באופן מלא או חלקי בהתאם לנסיבות ולאימוץ.
במידה ובמהלך הטיול ילדכם ינהג בניגוד לכללי ההתנהגות הנהוגים במפעלי התנועה, נאלץ להפסיק את השתתפותו בפעילות והוא יישא בעלות חזרתו בתחבורה ציבורית.

אוגדן הבטיחות – תנועת הנוער ה"מכבי צעיר" מחלקת מפעלים

נספחים

טופס תיאום פעילות תנועתי

- ✓ טופס זה מהווה את האישור לקיום הפעילות המיוחדת של הסניף.
- ✓ אישור זה יש להעביר **לפחות 7 ימים** לפני הפעילות.
- ✓ יש להעביר טופס זה למחלקת מפעלים במייל mifalim@mtz.org.il.
- ✓ יש למלא קודם תיאום מנהלת הטיולים (במידת הצורך) ולאחר מכן את טופס זה.
- ✓ אישור לקיום הפעילות יהיה רק לאחר שאחראי הבטיחות התנועתי שלח לרכז את הטופס חזרה יחד עם הנחיות בטיחות.
- ✓ פעילויות הדורשות טופס זה- טיול, מחנה, צעדה/ תהלוכה, רחצה, סמינר, נסיעה מחוץ לישוב, קייטנה, לינה בסניף או מחוצה לו, אירועים נוספים בסדרי גודל גדולים.
- ✓ **טופס זה אינו בא להחליף או לבטל את הנהלים המופיעים בחוזר מנכ"ל. חוזר מנכ"ל –**

<http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Applications/Mankal/ChipusPashut/DafChipus.htm>

כללי

- תאריך הגשת הבקשה סניף
- שם הפעילות: סוג הפעילות:
- מתאריך: עד תאריך: מיקום/ אזור/ מסלול:
- מספר משתתפים:
- חניכים בוגרים מבוגרים
- גיל המשתתפים (סמן בצהוב): ג/ד/ה/ו/ז/ח/ט/י/יא/יב מספר אישור מוקד טבע:

פרטי אחראי הפעילות (מבוגר)

- שם מלא: תפקיד: טלפון זמין:
- ת"ז: אימייל עדכני:
- יו"ר הסניף קיבל את הפרטים ואישור את הפעילות (סמן בצהוב): כן לא

אוגדן הבטיחות – תנועת הנוער ה"מכבי צעיר" מחלקת מפעלים

מטרות ויעדי הפעילות

מטרות:

1.
2.
3.

יעדים:

1.
2.
3.

ניהול סיכונים

פגיעה קשה	ירוק	כתום	אדום	אדום	חומרת הפגיעה בנפש
פגיעה בינונית	ירוק	כתום	אדום	אדום	
פגיעה קלה	ירוק	ירוק	כתום	כתום	
ללא פגע	ירוק	ירוק	ירוק	ירוק	
אין סיכוי סיכוי נמוך סיכוי בינוני סיכוי גבוה					
הסיכוי להתרחשות תאונה					

אדום - אין לקיים פעילות.	
כתום – להפעיל שיקול דעת.	
ירוק - ניתן לקיים פעילות.	

נקודת התורפה בפעילות	הסיכון ורמתו (גבוה-בינוני – נמוך)	הפתרון המביא לסיכון נמוך (נסבל)	באחריות מי?

אוגדן הבטיחות – תנועת הנוער ה"מכבי הצעיר" מחלקת מפעלים

פרטי הפעילות

- יש למלא את כל הפרטים הרלוונטיים לפעילות בפירוט רב ככל הניתן:

מס"ד	תאריך	יום	שם האתר/ מסלול	פירוט הפעילות	אבטחה נדרשת	רפואה נדרשת	מקום לינה	פעילות לילית	ניהול סיכונים (אדום, כתום, ירוק)
1									
2									
3									
4									
5									

נותני שירות (הסעות, אבטחה, רפואה, אטרקציה, הרצאות, ועוד)

מס"ד	שם	השירות	רישוי עסק וביטוח צד ג'	מחיר	טלפון
.1					
.2					
.3					
.4					
.5					

הנחיות בטיחות - חלק זה ימולא ע"י רכז הבטיחות התנועתי

**אני מצהיר בזאת כי קראתי את כל נהלי חוזר מנכ"ל ואוגדן הבטיחות התנועתי
הרלוונטיים לפעילות זו ומתחייב לעמוד בכל הנחיות והנהלים**

תאריך: חתימת הרכז: חתימת רכז הבטיחות:

אוגדן הבטיחות – תנועת הנוער ה"מכבי צעיר" מחלקת מפעלים

רשימה מנחה לעריכת מבדק בטיחות להבטחת התנאים הבטיחותיים

במתחם הסניפי הקבוע של תנועת הנוער "מכבי הצעיר"

שנת פעילות תשע"ו

כללי

1. החובה להבטחת הבטיחות: סניפי תנועות נוער, כמו מקומות ציבוריים שבהם פועלים ילדים ונערים, מחויבים בתנאים הולמים ומאפשרים לחינוך ולפעילות תנועתית. תנאים אלו מחייבים סביבה בטוחה המבטיחה את שלומם של החניכים המבקרים והמשתמשים במבנים אלו.
2. האחריות לטיפול בתשתיות ובבטיחות: האחריות ליצירת סביבה בטוחה מוטלת על הרשות המקומית והבעלות שבעלותה המבנה. רכזי תנועת הנוער יקיימו מבדקים שוטפים ויתריעו בפני הרשות/הבעלות על ליקוי או סכנה.
3. מבנים ישנים שחלקם מסוכנים: המבנים המוקצים לתנועות הנוער השונות, הם בעלי איכות שונה, חלקם ישנים מאוד, ובחלקם קיימים סיכונים המעידים על כך כי מצבם אינו ראוי והולם לסביבה תנועתית מחנכת. משימתם של אלו השותפים לפעילות התנועתית לשפר ולשבח את רמת הבטיחות בהם.
4. אי עמידה בדרישות: ברור לנו כי דרישות אלו, אינן יכולות להיות שלמות בכל המבנים ובכל המקומות. אך עצם הימצאות רשימה זו ומולה תוכנית עבודה שמטפלת בדחיפות במפגעים מסוכנים בקדימות א', בסדר יורד בקדימות ב' ובהמשך בקדימות ג'.
5. מפגע בקדימות 1 שהטיפול בו חייב להיות מיידי: מפגע בקדימות 1 הינו פגם או ליקוי שלפי דעת עורך המבדק הוא מהווה סכנה ברורה ומיידית לפגיעה באדם במגע מקרי או לא מכוון.
אנו מפרטים מספר דוגמאות אפשריות למפגע בקדימות 1: מרצפת שלא במקומה, ברזל זווית בולט בחצר המשחקים, חוסר במעקה, בור בחצר, פינה חדה במתקן משחקים או מתקן חצר, נקודות היתפסות או הילכדות במתקן משחקים, מתקן ספורט לא מקובע ולא מבוסס, חלון ללא מגביל נפילה, מתקן חשמלי לא מוארק, שקע חשמלי חשוף, מדרגה שבורה, חפץ בולט המעבר, חלון שבור, זכוכית מסוכנת, מעקה רופף, אסלה סבורה, כיור שבור, ארון חשמל חשוף, מפסק פחת חסר, שקע מתג חשוף, ברזלים חדים זרוקים בחצר, בלוני גז שאינם מוגנים, דלקים במבנה, מסמרים בולטים בקירות, הפרשי גובה מסוכנים (מעל 60 ס"מ) חוסר במגן אצבעות בדלתות, חלונות גיליוטינה, קריסת תקרה אקוסטית, אזבסט שבור, במקלט נתיב מילוט שלא צבוע בצבע ממוגן, פסולת זרוקה וכדומה.
6. תכנית רב שנתית לשיפורי בטיחות: הטיפול בפערים ובמילוי הדרישות, צריך שיעשה בתיאום עם הרשות המקומית ובהצגת הדרישות באופן סדור בתכנית עבודה שנתית ורב שנתית.
7. התייעצות עם משרד החינוך: ניתן להיעזר בנציגי משרד החינוך במחוזות ובמשרד הראשי, בהתאם לצורך ודרך נציג הנהלת התנועה.

אוגדן הבטיחות – תנועת הנוער ה"מכבי צעיר" מחלקת מפעלים

ריכוז אישורי בדיקה שבאחריות תנועת הנוער		
ספ'	תדירות	תיאור
1.	לפי צורך	בדיקות יציבות המבנה ומבנים יבילים: אישור מהנדס קונסטרוקטור על יציבות המבנים כולל התייחסות למבנים יבילים (יבדק בבדיקות הפעלת מבנה חדש וכן במקרה של קיום סדקים או שקיעה של חלקי מבנה או של כל דבר אחר לפי שיקולו של הבודק).
2.	אחת ל-5 שנים	בדיקות תקרות רביץ או תקרה תלויה: אישור בודק מוסמך (בודק הבטיחות) לתקרת רביץ או כל תקרה תלויה אחרת.
3.	שנתית	בדיקת אמצעי בטיחות וכיבוי אש: אישור יועץ בטיחות ועורך מבדק מוסדות חינוך לתקינות אמצעי הכיבוי ותכולתם.
4.	שנתית	בדיקות מערכת ומכשירי חשמל: אישור בדיקת תקינות מערכת החשמל והארקה על ידי חשמלאי מוסמך ואישור בדיקת תקינות מתקני ומכשירי חשמל וכלל ציוד החשמל הנייד לטיולים.
5.	אחת לחצי שנה	בדיקות מערכות גז: אישור טכנאי גז לתקינות מערכות גז נידודות (כלבי גז, כיריים שדה וכד')

חצר	
1.	החצר תהיה נקייה ופנויה ממפגעי בטיחות, ולא יישארו בה פסולת כל שהיא העלולה לסכן את השוהים בחצר. מתקני משק שיש בהם סיכונים בטיחותיים כגון: כתובות אש, סנאדות, ברזלי זוויות מתקנים אלה ישולטו ויתוחמו באופן שלא יסכן את השוהים בחצר. החצר תהיה נקייה מחומרים דליקים כמו קוצים ופסולת בעירה – 10 מטרים מהמבנה.
2.	במקום, שבו היציאה מהמתחם היא לכיוון כביש פעיל, יותקן מול היציאה מעקה בטיחות ממתכת, שייקבע בשפת המדרכה, מול שער היציאה, על שפת הכביש. אורכו של מעקה-הבטיחות יהיה 10 מ', וגובהו - מטר אחד. ביצוע בסעיף זה באחריות הרשות המקומית, לאחר פניה של רכז הסניף.
3.	מתחם תנועת הנוער יוגדר מכל עבריו כאשר ישנם מפגעים העלולים לסכן השוהים במתחם, צורך להקמת הגדר ייקבע על ידי בודק הבטיחות. (הפרשי גובה, סמיכות לכביש ראשי, צורך ביטחוני).
4.	במידה וקיימת גדר סביב מתחם תנועת הנוער עליה לעמוד בקריטריונים הבאים: א. גדר סורגים יש לייצב בבסיס בטון. הסורגים יהיו אנכיים, במרווחים של לא יותר מ 10 ס"מ בין סורג לסורג ובחוזק הדרוש למניעת כיפופם. ב. גדר רשת תהיה מתיל מגולוון או מצופה חומר פלסטי. משבצות הרשת תהיינה בגודל 3-4 ס"מ כדי למנוע אפשרות של טיפוס עליה. הקצה התחתון של הרשת ישוקע בקרקע, ויחובר אל בסיס בטון או בפרופיל אופקי סמוך לקרקע או בכל אמצעי אחר. ג. גדר מחנאית (גדר סנאדות, גדר יוטה) שנבדקה מידי חודש באחריות רכז הסניף.
5.	חל איסור לחניית רכבים במתחם תנועת הנוער אלא לצרכי העמסה ופריקת ציוד במחסן

אוגדן הבטיחות – תנועת הנוער ה"מכבי צעיר" מחלקת מפעלים

6.	<ul style="list-style-type: none"> תאי ביקורת, בריכות הסתעפות, מגופים וכד' יותקנו בשטח באופן שפניהם יהיו בגובה פני הקרקע, בלי ליצור בליטה או שקע. או שיתוחמו באופן המונע פגיעה. מוני-מים, ברזים וכד' יותקנו בצמוד לקירות הבניין או לגדר, (במרחק של עד 30 ס"מ, לכל היותר). או יתוחמו באופן המונע פגיעה.
7.	הפרשי גובה בין מפלסים הסמוכים העולים על 50 ס"מ בחצר ובמבנה מחייב התקנת מעקה מגן יציב בגובה 1.10 מ' לפחות או כל פתרון גנני ההופך הפרש הגובה לשיפוע קרקע ביחס 1:3
8.	כבלי חשמל וטלפון החוצים מתחם תנועת הנוער יותקנו על ידי גורם מוסמך ויענו לדרישות חוקים ותקנים הרלוונטיים.
9.	אחסנת בלוני גז בחצר במקום מאוורר, בכלוב מגודר עם שער או נעולים בשרשרת

מחסנים	
1.	מחסן יהיה עם אפשרות נעילה ובעל פתח אוורור.
2.	כלי עבודה מסוכנים ינעלו בנפרד
3.	מחסן יהיה מאורגן ומסודר באופן שלא יסכן את המשתמשים (ציוד כבד יאוחסן נמוך, חפצים חדים יופרדו באופן שלא יפגע במשתמשים בו.)
4.	לא יהיו במחסן חומרים דליקים ומסוכנים - חומרי ניקוי וצבע יאוחסנו בארון נפרד, מאוורר, לא בתוך המבנה, וישלטו בהתאם.
5.	לא יהיו במחסן בלוני גז - (ראה סעיף חצר 9 לעיל)

היערכות לכיבוי דליקות	
1.	
2.	מטף כיבוי אבקה 6 ק"ג לכל שטח של 100 מ' ולא פחות מ- 2 מטפים למבנה.
3.	למבנה תהיה גישה לרכב חילוץ, הצלה וכיבוי אש.
4.	מבנים יבילים הנמצאים בתחום תנועת הנוער יבדקו ביתר תשומת לב ע"י יועץ בטיחות - עורך מבדק שיסתייע בהנחיות משרד החינוך ליבילים (ראה ניספח 1).
5.	יהיו במבנה וסביבו גלגלונים כיבוי שיכסו את כל שטח המבנה.
6.	ברז כיבוי 3" עירוני ציבורי, יהיה במרחק שלא יעלה על 100 מטר מהמבנה.
7.	במבנה שגודלו על 300 מטר, יותקן בסמוך לכניסה עמדת כיבוי וברז 2", 2 זרנוקים ומזנק שיתנו כיסוי לכל שטח המבנה.
8.	בכל אולם התקהלות המשמש 60 איש או יותר, תותקנה דלתות לפתיחה החוצה עם כיוון המילוט ומעל פתחי המוצא יותקן שילוט מואר "יציאה".

תשומת לב!! במבנים ישנים, ובמקומות שבהם לא ניתן לעמוד בכל דרישות היערכות לכיבוי אש, ניתן להעלות את הפערים להנהלת התנועה וזו תפנה לממונה בטיחות ארצי במשרד החינוך שידון בסוגיות אלו ויתייחס אליהם.

אוגדן זה הינו תמצית ההנחיות והוא אינו מהווה תחליף לחוזר מנכ"ל משרד החינוך

אוגדן הבטיחות – תנועת הנוער ה"מכבי צעיר" מחלקת מפעלים

פנים המבנה, המסדרון, חדרי המדרגות ודרכי מילוט	
1.	המסדרון יהיה פנוי מחפצים שיגבילו את היציאה הדחופה של החניכים החוצה.
2.	רצפת המסדרון תהיה במפלס ישר ואחיד
3.	במסדרון ארוך תותקן בדלת היציאה תאורת חירום.
4.	<ul style="list-style-type: none"> מסלולי המילוט ישולטו בשלטים סטנדרטיים המצביעים על כיוון היציאה. מעל כל פתחי המילוט, הכניסות – לחדרי המדרגות ושערי היציאה החיצוניים יוצבו שלטי יציאה זוהרים אין להציב במסלול המילוט חפצים העלולים לגרוע מרוחב המסלול המינימאלי. אפשר להציב חפצים בגומחות כוכים וכד' בתנאי שיהיו בלתי מסוכנים ועמידי אש;

חדרי פעילות ואלמנטים בבניין	
1.	לא יהיו מפגעי תשתית בבניין ובפרט סדקים במבנה, רצפות שקועות, סימני רפיון (כגון "בטן") בתקרות תלויות
2.	<p>כל החלונות שגובה סף התחתון שלהם עולה על 2.00 מ' מפני קרקע הקרובה יהיו מובטחים בפני כל אפשרות של נפילה דרכם. להלן אמצעי הגנה מפני סכנת הנפילה:</p> <p>הגבהת הסף התחתון הקבוע עד 1.5 מ' לפחות מפני הרצפה.</p> <p>התקנת מעקה מתאים מעל הסף התחתון של החלון עד גובה 1.5 מ' מפני הרצפה.</p>
3.	<p>כנפי החלונות לא יבלטו לתוך הסניף. ולא כלפי חוץ שגובה הסף התחתון של החלון הוא מתחת ל-2 מ'.</p> <p>חלונות שאגפיהם כן נפתחים כלפי פנים, מתחת לגובה 2 מ', יצוידו בפרזול לקביעת כנף החלון הפתוח או לעצירתו באופן שלא יוכל לשנות את מצבו בחופשיות כתוצאה מרוח או מסיבה אחרת</p>
4.	אין להתקין חלונות גרירה אנכיים כאלה המופעלים באמצעות בריחים צדדיים או באמצעות משקולות נגדיים. מותרים חלונות מדגמים המבטיחים את אגף החלון מפני נפילה חופשית וזאת גם לאחר שימוש במשך זמן רב.
5.	אין להתקין חלונות מרפפות זכוכית עד לגובה של 2.5 מטר מפני הקרקע.

7.	בדלתות המבנה יותקנו אביזרים להאטת מהלך הפתיחה והסגירה של הדלת ובלימת התנועה החופשית של הדלת.
8.	הידיות, המנעולים או חיפוייהם (ה"רוזטות") יהיו חלקים וחופשיים מבליטת ברגים, פינים או חלקי פרזול אחרים.
9.	<p>דלתות</p> <ul style="list-style-type: none"> בצד הצירים יותקן מגן למניעת הילכדות אצבעות מומלץ להתקין בכנפי הדלתות גלגלון להאטת תנועת הדלת במהלך סגירה ופתיחה
10.	במבנה שיש בו שימוש בגג, גובה המעקה בגג המשמש לפעילות חניכים יהיה 1.30 מ' לפחות. אם אין פעילות חניכים על הגג, יהיה גובה המעקה לפי התקן.

המקלט	
1.	דרכי הגישה אל הכניסות למקלט ואל היציאות ממנו, לרבות היציאות מפתחי יציאות החירום, תהיינה פנויות, מסומנות ומשולטות, סוללות או מרוצפות, ללא בליטות או שקעים, בגימור מחוספס למניעת החלקה ופנויות מכל מכשול או הפרעה לתנועה מהירה

אוגדן הבטיחות – תנועת הנוער ה"מכבי צעיר" מחלקת מפעלים

ו.חלקה.	
2.	קירות המקלט, תקרתו ורצפתו, יצופו בחומרים בלתי דליקים.
3.	במקלט תהייה תאורת חירום תקינה ומשולטת.

מערכות חשמל	
1.	לוח ראשי ולוחות-משנה יעשו מפח או מחומר פלסטי הכבה מעצמו, או מחומרים בלתי דליקים אחרים, ולא מעץ או מפרספקס. לארונות יהיו סידורי נעילה.
2.	בכל לוחות החשמל ימצאו מבטחים אוטומטיים וכן מפסקי זרם פחת ברגישות של 30 מיליאמפר בהתאם לדרישות חוק החשמל.
3.	בלוח יסומנו כל המבטחים ע"פ תרשים מערכת החשמל במבנה.
4.	המפסקים, בתי התקע (השקעים) ונקודות המאור בקירות יותקנו בגובה של 1.80 מ' מהרצפה. כל בתי התקע (השקעים) בגובה מתחת ל-1.8 מ' יהיו מוגנים, ויותקנו בהם תריס מגן פנימי או מכסה.
5.	גופי התאורה בחצר ובחדרי השירותים יהיו מטיפוס מוגן-מים.

אוגדן הבטיחות – תנועת הנוער ה"מכבי צעיר" מחלקת מפעלים

דוח סיכום מבדק

נתונים כלליים

הישוב		כתובת	
מספר חניכים	שנת ההקמה	טלפון המתחם	
פרטי המנהל המתחם:		משתתפים מטעם מתחם הנוער:	
שם המתחם		תאריך המבדק	

קדימויות

- קדימות 0: מתייחסת למפגע² חמור במיוחד, המחייב להערכת עורך המבדק סגירה מידית של המקום/האתר במוסד החינוך ולאסור שימוש בו עד קבלת הודעה ממנהל הבטיחות ברשות או מנהל המוסד ויועץ בטיחות מטעם הבעלות על המשך שימוש.
- קדימות 1: מתייחסת למפגע בטיחותי אשר קיומו מחייב הסרתו המידית.
- קדימות 2: מתייחסת לתיקון ליקוי בטיחותי המחייב טיפול של הרשות המקומית/בעלות בתכנית עבודה סדורה.

פירוט הממצאים

ספ'	תחום הבדיקה	הדרישה	הממצא, מהותו ומיקומו	קדימות	תמונה
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					
6.					
7.					
8.					
9.					
10.					
11.					
12.					

אוגדן הבטיחות – תנועת הנוער ה"מכבי צעיר" מחלקת מפעלים

אישורים נדרשים

קיים/לא קיים	הדרישה	תחום הבדיקה	פ'0
			.1
			.2
			.3

סיכום וחוות דעת כללית

רכז/ת הסניף

בברכת " חזק ואמץ"
ושנת פעילות פורייה ובטוחה !

אוגדן הבטיחות – תנועת הנוער ה"מכבי צעיר" מחלקת מפעלים

טופס מבדק לפעילות ולאירוע משותף עם גורמי חוץ

מדריך, רכז- לקראת הפעילות המשותפת עם גורם חוץ (הרשות המקומית, המתנ"ס, בית הספר, עמותה...) דאג לברר פרטים אלו.

1. מי אחראי עליון לאירוע המשותף? (התנועה או הגוף שמולנו) _____
2. מה מקור מימון הפעילות? מי משלם על הפעילות? האם העניין הוסדר בכתב? _____
3. מי חתום על תיאום הטיולים? רישוי עסק? _____
4. האם קיבלת עותק? _____
5. מי אחראי לארגון צוות רפואי, ביטחוני? _____ (יש צורך?)
6. האם אתה מכיר את חברת ההסעות ממנה הזמננו אוטובוסים? האם יש לך מספרי טלפון בחירום? _____
7. אזור הפעילות, אזור בטוח? _____
8. לגוף שמולנו יש קב"ט פעיל? _____
9. מי מבצע תדרוכים לסגל? _____
10. מי מבצע תדרוכים לחניכים והבוגרים? _____
11. אתה מכיר את התוכנית? התוכנית הגיונית? סבירה? _____
12. מה הסכנות שנראות לך? _____
13. הסיכון נסבל? _____
14. להרגשתך האירוע ברוחנו? מאורגן? בטוח? ישנה תחושת שליטה? _____
15. מערכת היחסים הבינאישית בינך לבינם? _____
16. פרטים של המדריך האחראי שלנו _____
17. פרטים של "הצד השני" שמות וטלפונים _____
18. להערכתך, כיצד "טופס" אותך האחראי לפעילות: מוביל ומארגן? מתלווה לפעילות? סתם באת לסייע? _____
19. האם הוגדר לך תפקיד בפעילות? _____

זכור! חוזר מנכ"ל מחייב את כל הגופים שאנו עובדים איתם!!!

אוגדן הבטיחות – תנועת הנוער ה"מכבי צעיר" מחלקת מפעלים

טופס תחקיר אירוע

תאריך: _____

לכבוד: _____

הנדון: _____

(כותרת תמציתית של האירוע)

1. תיאור האירוע (תיאור תמציתי של האירוע ושל התוצאות העיקריות, המקום והזמן)

2. ממצאים (תיאור מפורט לפי סדר כרונולוגי של השתלשלות האירוע)

רקע (נתוני רקע על הקבוצה והמקום שבו קרה האירוע)

א.
ב.
ג.
ד.

האירוע (פירוט השתלשלות האירוע)

א.
ב.
ג.
ד.

ממצאים נוספים (עובדות נוספות)

א.
ב.
ג.
ד.

3. שגיאות (טעויות שהובילו לאירוע)

א.
ב.
ג.
ד.

אוגדן הבטיחות – תנועת הנוער ה"מכבי צעיר" מחלקת מפעלים

4. תקלות (חריגה מנהלים קיימים שהובילו לאירוע)

א.
ב.
ג.
ד.

5. **מסקנות** (קביעה ברורה באשר לסיבת האירועים וסיכום הגורמים הישירים והתורמים. לדוגמא: 1. האירוע התרחש כתוצאה של איבוד שליטה ונפילה כלפי מטה מהמצוק למדרגה. 2. הגורם הישיר לתאונה הוא הליכה מסוכנת על קצה המצוק ואיבוד שליטה של החניך, נפילה ופגיעה בראשו. 3. הגורמים התורמים: חוסר בקרה ופיקוח של המדריכים, חוסר משמעת של התלמיד, אווירה של משמעת וחוסר תודעה לסיכונים הקיימים בשטח.)

א.
ב.
ג.
ד.

6. **המלצות/לקחים** (ההמלצה היא לקח שראוי להיכתב באופן ברור מובן ופשוט. הנוסח יגדיר מי אחראי, ועד מתי צריך לבצע את הדברים. לדוגמא: 1. יבוצע ברור עם יוסי רכז הטיול על החריגות שבוצעו בטיול. **אחריות**: מנהל בית הספר **מועד לביצוע**: תוך שבועיים)

א. _____

אחריות: _____ **מועד ביצוע**: _____

ב. _____

ג. תוצאות (תוצאות האירוע: חניך נפצע בראשו ופונה לבית חולים)

7. **סיכום** (סיכום של מבצע התחקיר)

8. נוכחים בתחקיר (שם + משפחה + תפקיד)

שם וחתומת מבצע התחקיר

שם _____ תפקיד _____ חתימה _____

תאריך _____

אוגדן הבטיחות – תנועת הנוער ה"מכבי צעיר" מחלקת מפעלים

טופס דיווח לביטוח על פציעה

תאריך: / /

סניף:

1. פרטים אישיים של הניזוק / נפגע

שם משפחה	שם פרטי	ת. זהות	שנת לידה	שם האב	שם האם
טלפון נייד	מס' טלפון בבית	קופ"ח בה מבוטח החניך			
-	-				
שם הישוב	רחוב	מס' בית	כניסה	דירה	מיקוד

2. פרטים על הנזק / תאונה

במסגרת איזה פעילות התרחשה התאונה?						
תאריך התאונה	שנה	חודש	יום	שעה מדוייקת	כתובת התאונה	
<p>מהות הפגיעה: ☐ איבוד הכרה ☐ פצע ללא דימום ☐ פצע עם דימום ☐ תפירה ☐ סחרחורת / בחילות</p> <p>☐ פגיעה בעיניים ☐ שבר ☐ נקע ☐ פריקה ☐ חבלה בשיניים ☐ פגיעה קלה הערות:</p> <p>איברים שנפגעו: ☐ ראש ☐ גב ☐ רגליים ☐ ידיים ☐ פה ☐ פרצוף ☐ איברים אחרים:</p>						

תיאור מלא של הנזק/תאונה, נסיבותיה וגורמיה (אפשר לצרף דף נפרד **שבראשו יצוין** שמו ושם משפחתו של הנפגע)

3. טיפול רפואי

האם הניזוק נזקק לטיפול רפואי: ☐ כן ☐ לא	האם הטיפול הרפואי ניתן במקום: ☐ כן ☐ לא	האם הניזוק חזר לפעילות: ☐ כן ☐ לא
האם הניזוק קיבל טיפול רפואי ב: ☒ בי"ח ☐ מרפאה שם ביה"ח / המרפאה: (צרף תיעוד רפואי)		
האם פגשת בניזוק לאחר האירוע: ☐ כן ☐ לא מה מצבו הנוכחי של הניזוק?		

4. פרטים אישיים של עדי הראיה ו/או מגישי העזרה הראשונה

שם משפחה	שם פרטי	כתובת	טלפון
			-

שם הרכזת/ ממלא/ת הטופס: כתובת פרטית: טלפון: -

הנני מצהיר/ה בזה כי כל הפרטים שמסרתי לעיל נכונים ואמיתיים

/ /

חתימה

תאריך

אוגדן זה הינו תמצית ההנחיות והוא אינו מהווה תחליף לחוזר מנכ"ל משרד החינוך

ניהול סיכונים "מטריצת הבטיחות"

חומרת הפגיעה בנפש	פגיעה קשה	■	■	■	סיכון בלתי נסבל! אסור לקיים את הפעילות
	פגיעה בינונית	■	■	■	■
	פגיעה קלה	■	■	■	■
	כמעט ללא פגע	■	■	■	■
		כמעט שאין סיכוי	סיכוי נמוך	סיכוי בינוני	סיכוי גבוה
		הסיכוי להתרחשות תאונה			

■ אור ירוק לקיום פעילות ■ אור אדום אסור לקיים פעילות! ■ התחום האפור הרבה מחשבה ושיקול דעת

לדוגמא-

תחנה ביום ספורט, הליכת זיקית על חבל בגובה 4 מ'.
הסיכוי להתרחשות תאונה- בינוני
חומרת הפגיעה בעת התרחשות התאונה- קשה
חיבור של שני הפרמטרים נותן לנו אור **אדום**! אסור לבצע את הפעילות, יש להעבירה לתחום **הירוק**.